

III. 42580

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali oglaš-
si vsaka beseda Din 1.20.

Na pragu novega leta.

Čas hiti naprej. Neudržno hiti dalje. Ne postoji, če bi tudi kdo to želel radi lepote trenutka. Gre svojo pot vedno z isto hitrostjo.

Kaj pa je čas? Na to vprašanje odgovarja velik škof in cerkveni učenik sv. Avgustin, ki bomo letos obhajali 1500 letnico njegove smrti, s temi besedami: »Če me kdo vpraša, vem čisto dobro, če bi pa to moral povedati, ne vem. Samo to vem: če ne bi nič prešlo, bi ne bilo preteklosti; če se ne bi nič dodalo, ne bi bilo prihodnosti; če sploh ne bi ničesar bilo, bi tudi časa ne bilo.«

Čas je mera za spremembe stvari, ki so podvržene menjavi. Postavi se na vogel obljudene ulice ali na križišče cest, ki po njih hodi množica ljudi, in poglej si te ljudi. Za nekaj hipov se ti pojavijo pred očmi, potem pa jadrno hitijo mimo ter izginejo tvojemu pogledu. To je podoba časa: kratek trenutek je sedanjost, preteklost je nepreklicno prenehala, neudržno sili bodočnost v sedanjost.

Modrost življenja je v tem, da prav porabiš čas. Čas ti je to, kar iz njega storiš. Prihodnost je negotova, z njo ne moreš računati. Preteklost je nepovračljivo pretekla. Kratek je trenutek sedanjosti in vsled tega nadvse dragocen. Vse je odvisno od tega, kako ti ta dragoceni trenutek sedanjosti uporabiš. Kako ljudje uporabljajo čas?

Rimski modrijan Seneka, ki je živel za časa krutega rimskega cesarja Neron ter je bil njegov učitelj, piše o tem: »Če opazuješ dejanje in nehanje ljudi, boš spoznal to-le: velik del življenja poteče s tem, da ljudje slabo delajo; večji del s tem, da nič ne delajo; skoro ves del pa s tem, da delajo kaj drugega, ne pa to, kar bi morali delati.«

Globokoumna pripomba tega poganškega modrijana, vredna, da jo upoštevamo. Odprl knjigo svojega življenja in skrbno pregled list za listom. Koliko je v njej listov, ki so napolnjeni s slabimi dejanji? Koliko je listov, ki so prazni, ker si dragoceni čas zapravil in nisi ničesar storil? Ali ni večina listov napolnjena z dejanji, ki so drugačna, nego bi morala biti? Seneka je svoj opomin o zlorabi in potratu časa naslovil na pagane. Koliko bolj se moramo tega varovati mi, ki smo o tem podučeni z nadnaravnim božjim razodetjem! Rimski cesar Tit je imel težko vest, ako je

kakšen dan slabo uporabil, ter je ob koncu takšnega dneva bolešno vzdihnil: »Zgubil sem dan.« Ali naj v sličnem slučaju vest kristjana molči, ko vendar ve, da bo vsevedni Sodnik od njega terjal odgovor o uporabi življenjskega časa!

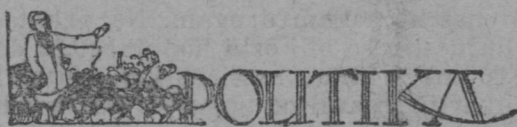
Navedene besede veljajo ne samo za nadnaravno življenje, marveč tudi za naravni življenjski red. Da boš mogel dobro izvrševati svoje stanovske dolžnosti, da ne boš delal slabo ali pa nič ne delal ali delal kaj drugega, samo tega ne, kar bi moral delati, moraš biti v svojem stanovskem delu dobro podkovan. Strokovnega znanja je treba vsakomur: kmetu, delavcu, obrtniku, trgovcu in takozvanem urazumniku. — Zato je vsakomur treba izobrazbe.

Klic po izobrazbi ne sme nikdar ometi, marveč se mora kot opomin pojaviti ob vsaki priliki, zlasti ob začetku novega leta. Ko ob koncu leta pregledaš knjigo življenja, da bi napravil bilanco, skrbno in brižljivo poglej v oni oddelek o izobrazbi — stanovski in splošni. Kako je v tem oddelku? Je-li bilo kaj napredovanja ali morda samo nazadovanje? To naj preudari vsak, katerkoli starosti je in kateregakoli stanu, in če se je preteklo leto v tem

velevažnem oddelku končalo s primanjkljajem, naj v novem letu ta nedostatek spremeni v napredek in presežek.

Predvsem opominjamo ob nastopu novega leta mladino na važnost in dolžnost pouka, vzgoje in napredka v izobrazbi in omiki. Novo leto mora biti novo obdobje izobraževalnega dela. V naši ožji domovini ni z mladinsko vzgojo in izobrazbo, pa tudi ne s samovzgojo mladine tako, kakor bi moralo biti. Besede, ki jih je zapisal modri Rimljan Seneka, veljajo tudi za mladinsko samoizobrazbo in za izobraževalno delo med mladino: mnogi delajo slabo, še več pa jih je, ki nič ne delajo ali pa delajo drugo, nego bi morali delati. Naj ne bo naš tozadevni novoletni opomin zopet glas vpijočega v puščavi! Dajmo naši mladini priliko stanovske in splošne izobrazbe ter prave krščanske vzgoje, da bo mogla čas svojega življenja uporabiti sebi v prid, domovini in državi v korist, Bogu in Cerkvi v čast.

V tem smislu sporočamo svojim čitateljem in prijateljem pristrčne novoletne čestitke z iskreno željo, naj bi novo leto bilo vsem srečno in od Boga blagoslovljeno. Da bi se naše novoletno voščilo tem bolj uresničilo, ga podkrepimo z opominom sv. Pavla v pismu Efežanom: »Glejte, da previdno živite, ne kot nespametni, marveč kot modri, in da skrbno rabite čas, ker dnevi so hudi« (Ef. 5, 15. 16).

V NAŠI DRŽAVI.

Pogajanja med našo državo in Bolgarijo obnovljena. Pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo radi raznih obmejnih vprašanj, ki so se vršila v Sofiji, so bila prekinjena radi nenadne smrti predstojnika našega odposlanstva Šaponjiča. Po smrti prekinjena pogajanja so se zopet pričela 19. decembra in bodo tudi ugodno končala. Kot znak spravljivega razporedenja na obeh straneh se smatra naklonjeno stališče Jugoslavije glede bolgarskih vojnih odškodnin kakor tudi izredno počaščenje, ki ga je izkazala bolgarska vlada pokojnemu Šaponjiču, posebno pa obisk bolgarskega ministrskega predsednika Ljapčeva pri jugoslovanskem poslaniku Nešiču ob jugoslovanskem narodnem prazniku. Sicer pa je

ta obisk prvi, ki ga je napravil bolgarski ministrski predsednik v jugoslovanskem poslaništvu.

Trgovska pogodba med našo državo in Španijo dobila polnomoč. Dne 18. decembra so bile v glavnem mestu Španije v Madridu izmenjane takozvane odobrilne listine o trgovinski pogodbi med našo državo in Španijo. Svečani izmenjavi so prisostvovali s strani Španije general in diktator Primo de Rivera, glavni tajnik ministrstva zunanjih zadev Palacios, šef protokola Landecho, šef trgovske sekcije Lopez Lago in šef diplomatskega oddelka grof Bailen. Jugoslovansko vlado je zastopal upolnomočeni minister v Madridu Dragomir Jankovič z visokimi uradniki jugoslovanskega poslaništva.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Papež zapustil prvič Vatikan. Dne 20. decembra je zapustil papež Pij XI. brez vsakršne napovedi Vatikan in se z avtomobilom odpeljal v rimsko katedra-

lo sv. Janeza, kjer je ob 50 letnici svojega mašništva opravil sveto mašo. Od Pija IX. ni v tej cerkvi noben papež več bral svete maše.

Novi kardinali. Dne 16. decembra je papež Pij XI. v tajnem konzistoriju imenoval šest novih kardinalov, od katerih pripadajo trije italijanski narodnosti, in sicer nekdanji berlinski nuncij Pacelli, nadškof v Genovi in nadškof v Palermu, eden španski narodnosti (patriarh v Lisaboni), eden francoski (nadškof v Parizu) in eden irski (nadškof v Armaghu, ki ima naslov primas Irske).

Italijanski veliki fašistovski svet je uvedel novi ustavni načrt za fašistično stranko, ki je že obvezen za vse fašiste. Obenem je izšel poziv, naj vsi oni, ki ne morejo izpolnjevati ostrega reda fašistične stranke, podajo ostavko na članstvo tekom enega tedna. Ker so notrajni dogodki stranke v Italiji zakriti z gosto zaveso, zaenkrat še ni razumljivo, proti komu je naperjena nova odredba velikega fašistovskega sveta. Vse gleda z radovednostjo, v kateri meri in v katerih krogih se bodo pokorili pozivu za izstop iz stranke.

Skupni nastop držav Male antante. Države Male antante bodo nastopile na drugih vojnoodškodninskih posvetovanjih v Haagu skupno. Čehoslovaška in Jugoslavija bosta podprli odločno odpor Rumunije proti težnjam Madžarske, ki se skuša izogniti plačevanju po mirovnih pogodbah ji naloženih vojaških odškodnin. Francija bo tudi podpirala na drugi haški konferenci z vsemi silami rumunske zahteve.

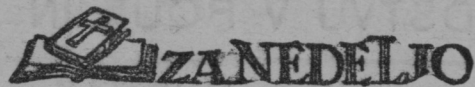
Gospodarska Mala antanta. Konferenca za ustanovitev gospodarske Male antante se bo v smislu praških razgovorov rumunskega zunanjega ministra Minoresca vršila meseca januarja leta 1930. v Pragi. Izenačenje gospodarskih in agrarnih interesov članov Male antante se bo izvršilo v določitvi izvoza. Kot nadaljnji uspeh praških razgovorov namerava Mala antanta storiti skupen korak glede udeležbe na londonski mirovni konferenci.

Nemčija se je pogajala z ameriškimi bankami za večje posojilo. Pogajanja niso uspela. Nemška država je v veliki zadregi, ker njene obveznosti napram po vojni oškodovanim državam koncem decembra še niso krite. Nemška bančna družba bo dala državi kredit za 250 milijonov mark, ki bo poravnani s pozneje najetim zunanjim posojilom.

V Londonu se bodo vršila pogajanja vesil glede razorožitve na morju. Ob tej priliki bo prišlo gotovo do nastopov med Francijo in Italijo. Francosi zahtevajo glede ital. vojne mornarice razmerje 7 : 4, ali 3 : 2. Francija nikakor ne bo Italiji dovoliti enakosti na morju, ker bi se sicer Italija popolnoma lahko oboroževala, ne da bi se Francija zamogla braniti. Francoska vlada bo imela v Londonu težko stališče. Radi omenjenega razmerja pomorske moči med Francozi in Italijani je nevarnost, da bo Francija na razorožitveni konferenci osamljena. Francija uveljavlja nam-

reč nasproti ameriško-angleški želji po resnem zmanjšanju oboroževanja na morju svoje potrebe po zavarovanju na morju, na drugi strani pa se bori proti italijanskim zahtevam.

Angleška zbornica je sprejela zakon o zavarovanju brezposelnih. Da bo ro-

Rimske katakombe.

V prvih dneh meseca januarja 1578 se je raznesla po Rimu vest, da so odkrili nekaj čudnega. Nekaj delavcev je kopalo ob poti, ki se imenuje »Via salaria«. Zadel so na ostanke zidovja in ugotovili, da vodijo globoko v tla skrbno izdolbeni hodniki, ki so bili kar pokriti z grškimi in latinskimi napisi. Odkritje je vzbudilo veliko pozornost. Polovico Rima je romalo ven, da bi si ogledali kraj, kjer so bili najdeni — ostanki prvega krščanstva. In naleteli so še na veliko več, kakor so pričakovali prvotno. Od enega hodnika, katerega so razkopali, se je odcepljalo zelo veliko stranskih hodnikov, ki so se raztegovali zelo na dolgo in tvorili celo mrežo podzemeljskih rogov.

Videti je bilo, da so vodile od zgorajnih hodnikov stopnice v globočino. — Pod prvim podzemeljskim nadstropjem je bilo drugo, tretje, četrto in celo peto.

Kdo je ustvaril te ogromne podzemeljske prostore? Čemu so služili? — Cele množice učenjakov in radovednežev so se podale na delo in so prodirale s smrtno nevarnostjo vedno globlje ter globlje v hodnike, ki so se križali v vseh mogočih legah in globočinah. Kmalu je bilo dokazano, da gre pri najdbi za velilkanska podzemeljska pokopališča. V stenah hodnikov so bile — udolbine, od katerih so bile nekatere zaprte s kamenitimi ploščami, druge odprte in prazne. Jasno je bilo, da so bili ostanki trupel, ki so bila shranjena v dolbinah v prejšnjih časih enkrat prenešeni nekam drugam. Na nekaterih mestih so bili ozki hodniki (0.80 do 1.80 m) znatno razširjeni in ostanki slikarj, razvaline oltarjev in svetih podob so kazale, da so opravljali tukaj prvi kristjani svoje daritve.

Medtem so zopet drugi učenjaki brskali po zgodovinskih knjigah in sestavili celo zgodovino katakomb, kakor so imenovali te podzemeljske prostore. Nekaj teh pokopališč je bilo izkopanih v dobi apostolov. Tekom preganjanj prvih kristjanov je zrasla iz ene katakombe druga itd.

Danes je odkritih v okolici Rima več nego 50 katakomb. Ako bi hodnike katakomb položili enega za drugim, bi nastala dolžina od 80 do 100 km.

Leta 313, ko je proglasil cesar Konstantin krščanstvo kot prosto, so postala podzemeljska pokopališča nepotrebna.

Katakombe so uporabljali vedno bolj redkoma, ko je popolnoma prenehalo z zavzetjem Rima po Alarihu (410) podzemeljsko pokopavanje. Obiskovali so te svete prostore le še tu in tam, moli-

dil novi zakon uspehe, mora ostati število brezposelnih pod 1.200.000.

Japonska je že posvarila Rusijo pred prodiranjem v Mandžuriji. Če bi Rusi prodiranja ne ustavili, bi bila Japonska prisiljena, da poseže z oboroženo silo v rusko-kitajski spor.

li so na grobovih mučencev; vršile so se še svete daritve ob praznikih tamkaj pokopanih svetih žrtev krščanstva; sveti prostori so pa propadali vedno bolj in bolj. Slednjič so pustili nekateri papeži na stotine in tisoče ostankov dvigniti iz globočin in jih prenesti v cerkve. — S prenešenjem ostankov so prenehali obiski katakomb, največ so jih zasuli in v osmem stoletju nanje popolnoma pozabili.

Zopet odkrite katakombe je raziskovala cela vrsta učenjakov. Najbolj znamenita sta bila Bosio, ki je dobil ime: Kolumb podzemeljskega Rima in De Rossi. Najdeni napisi, slike in svete posode so bile najsigurnejše pričre o veri prvih kristjanov.

V katakombah so naleteli na podobe in slike, ki se nanašajo na zakrament sv. krsta in presv. Rešnjega Telesa kakor: miza s kruhom ter ribami, ob kateri sedi 7 mož, ki stegujejo roke po kruhu ter ribah; 8 jerbasov s kruhi stoji pred mizo na tleh. Miza na treh nogah s kruhom ter ribo. Mož v ohlapni duhovniški obleki stoji in drži roke v blagoslov nad darovi. Na drugi strani mize oseba, ki moli s sklenjenimi rokami. Riba, ki plava na vodi in nese na hrbtu korbico s kruhom.

Veliko slik predstavlja dogodke iz sv. pisma: mož z dolgo brado drži položenega dečka na kamenitem oltarju in drži v roki nož, da bi ga zabodel. — Lazar, zavrt v prte, stoječ ob vratih groba; pred njim Kristus, kazoč s palico na riega. — Jezus do kolen v vodi; Janez zliwa nanj vodo iz posode, Marija z Detetom v naročju; dva lepo oblečena moža prinašata darila. Pastir z jagnjetom okoli vratu. Zopet druge slike predstavljajo prvi greh; Noeta, trpi na Joba, Mojzesa, predajo ključev sv. Petru, Jezusov slovesen vohod v Jeruzalem, Kristus pred Pilatom, kako Peter zataji Gospoda itd.

Lahko bi še napisali cele knjižnice o napisih in podobah katakomb. Vse iz katakomb je jasen in neovrgljiv dokaz, da je bila vera prvih krestjanov ista, katero nam oznanja danes sv. Cerkev.

*

Iz Vatikanskega mesta. Dne 16. decembra je bil tako imenovani tajni konzistorij. Sveti oče je imel nagovor, v katerem je govoril o najvažnejših dogodkih preteklega leta. Povdaril je posebno, da je eno izmed najtežjih dejstev lateranska pogodba, s katero je papež zopet dobil svojo samostojnost. Izrekel je tudi svoje zadovoljstvo, da se je ob njegovem zlatomašniškem jubileju — zbralo v Rimu ogromno število vernikov iz vsega katoliškega sveta, ki so mu izrazili svojo vdanost kot poglavarju katoliške Cerkve. Pri tem konzistoriju je bilo imenovanih šest novih kardinalov, med njimi papeški nuncij v Berlinu Pacelli, o katerem se govori da po-

stane naslednik kardinala — državnega tajnika Gasparrija. — Pretečeni teden je bil zadnji v slovesnostih zlate svete maše Pija XI. Papež je obhajal slovesno službo božjo v cerkvi sv. Petra. Udeležilo se je te slovesnosti tudi precej Slovencev, med njimi kot zastopnik lavantinske škofije pomožni škof dr. Ivan Tomažič.

Kako se je godilo katoliški Cerkvi v Italiji. Kako je Italija postopala z zastopniki katoliške Cerkve, kaže na primer statistika iz leta 1855. Takrat je bilo pred sodnijo 25 škofov. Obsojenih je bilo 12, trinajstim se kljub vsemu prizadevanju ni moglo napraviti ničesar. —

NOVICE

Naznanilo.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

obrestuje od 1. januarja 1930 naprej hranilne vloge

brez odpovedi po 5½%

proti trimesečni odpovedi po 7½%.

Rentni davek plačuje hranilnica sama in dobijo vlagatelji obresti v polni meri brez kakšnega odtegljaja izplačane.

Za načelstvo: DR. A. JEROVŠEK.

Finančni inspektorat v Mariboru. Z odlokom finančnega ministra, objavljen v belgradskih »Službenih Novinah«, se ustanovi finančni inspektorat v Mariboru, ki bo obsegal davčne urade v Dolnji Lendavi, Murski Soboti, Ljutomeru, Gornji Radgoni, Ormožu, Ptuj, Mariboru, Prevaljah, Slovenjgradcu, Šoštanju, Celju, Konjicah, Slov. Bistrici, Šmarju pri Jelšah in Rogatcu. V pristojnost tega inspektorata bodo zaenkrat spadali posli, ki se tičejo neposrednih davkov, izvzemši odmere družbenega davka. Finančni inspektorat v Mariboru začne poslovati 1. januarja 1930.

Župnik Jožef Gunčer umrl. V nedeljo, dne 22. decembra je umrl pri St. Mihaelu tamošnji g. župnik Jožef Gunčer. Rodil se je leta 1863 v Slov. Bistrici. Pri St. Mihaelu, ki je težavna gorska župnija, je čupnikoval celih 25 let. Blagopokojni je bil dobra duhovniška duša, priljubljen in spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Ostani mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Umril je g. Stern Jurij, hišni posestnik v Tattenbachovi ulici 10 v Mariboru, star 77 let. Po poklicu je bil kovač ter je marljivo izvrševal svoj posel do starosti. Bil je globoko veren in je hodil vsak dan k sveti maši. Svojega verskega prepričanja se tudi pred svetom ni sramoval. Pri volitvah se je bojeval in vztrajal v prvih vrstah. Preko 31 let je bil tudi cerkveni ključar župnijske cerkve Matere Milosti in bote zvonov. Zapustil je žalujočo ženo. Ostani mu

Dva kardinala in trije škofje so bili internirani. Okoli 50 škofov je bilo v prognanstvu. Eden kardinal in 16 škofov je umrlo od žalosti in radi raznih preganjanj, ki so jih morali pretrpeti. In to vse samo radi tega, ker so branili pravice Cerkve.

Papeževa skrb za misijone. V zadnjem času je sprejel papež predstojnike redov, ki se bavijo z misijoni v poganskih deželah. Bilo je pri tej avdienci zastopanih 60 narodov. Papež je v svojem nagovoru posebno obsodil pretirano in nekrščansko narodnost, ki hoče imeti vero samo za svoje orodje in s tem veri ogromno škoduje.

med Slovenci ohranjen časten in hvaležen spomin.

Namesto venca na grob blagopokojnega Jurija Stern, hišnega posestnika in cerkvenega ključarja v Mariboru so darovali botri zvonov cerkve Matere Milosti v Mariboru znesek Din 480 za veliki Marijin zvon v baziliki. V isti namen so zložili člani Društva katoliških mojstrov 470 Din kot spomin na svojega dolgoletnega požrtvovalnega člana in odbornika g. Sterna.

Velik vlom v Mariboru. V Mariboru je bilo vlomljeno v blagajno znane stavbene tvrdke Rudolf Kiffman. Neznani svedrovec so odnesli iz blagajne 68 tisoč Din.

Umrila je v Ceršaku pri št. Ilju so-proga dolgoletnega tamošnjega župana g. Reiterja in tašča g. nadučitelja Košutnika. Rajna je bila zavedna Slovenka in je vzgojila svoje otroke v slovenskem in krščanskem duhu. Blag ji spomin!

Novi železobetonski most čez Muro pri Radgoni bo odprt 15. januarja in bo ob tej priliki tudi slovesno blagoslovljen. Most stoji nekoliko nižje od prejšnjega lesenega. Širok je 8 metrov. Avstrijci so na levem bregu Mure zgradili tik ob mostu veliko moderno uradno poslopje. Polovico stroškov za most je nosila Jugoslavija, polovico pa Avstrija.

Nesreča. Iz Dola domov v Šmarjeto pri Rimskih toplicah se je vozil čevljar Ivan Supan s svojim sinom. Sredi potoja se je konj splasil ter zdirjal po hudem klancu navzdol proti Breznu. Sina, ki se je zavedal položaja, je vrglo z voza, da je zadobil pri padcu težke poškodbe na glavi. Očeta pa, ki je hotel konja umiriti, je vrglo pod konja. Ta mu je s kopitom presekao očesno, oziroma nosno duplino. Nato ga je vlekel voz toliko časa za sabo, dokler ni zadel ob drevo, kjer je obtičal. Ponesrečenca so prenesli v najbližnjo rudniško hišo, kjer mu je nudil prvo pomoč okrajni zdravnik dr. Čede iz Laškega. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

Vsestranska zanimivost v naši državi. Fruška gora je ponos in ljubezen Srbov in je nešteto opevana v narodni pesmi. Zakaj na Fruški gori, tem poboju v žarkem Sremu, raste trta in ta daje vince, da si vinski bratci kar prste oblizujejo, kadar ga pijejo. — Posebno imenitna so krčedinska vina, ki rastejo na takozvani »Jondi«, to je na hribu Krčedinu, polagoma se dvigajočim nad Donavo. Ravno tu, na Krčedinu, skraj-

nem južnem koncu Fruške gore, pa so se pričeli pogrezati vinogradi. Nekaj korakov pred mejo občine Slankamen, so se že leta 1870 pričeli udirati vinogradi. Udrila se je tedaj zemlja, zasajena s trtami v obliki polkroga, v premeru kakih 400 metrov. Pred desetimi leti so opazili, da se je zemlja znižala v terasah za približno tri do štiri metre. — Sedaj pa so postale te udrtine tako obsežne, da jih ni mogoče več zasuti, kakor so to delali poprej. Vinske trte, brskve in druga sadna drevesa so se posušila, na tej zemlji pa ni mogoče razen buč saditi nič drugega. Radi udrtin so morali opustiti tam tudi že večjo zidnico, ker se je bati, da se vsak čas podre. Skozi razpoke v zemlji je čuti ob dežju šumenje podzemnega potoka. — Pri tej, za nekatere vinogradnike občutni nesreči so napravili tudi prav zanimivo odkritje. Opazili so dele zida, ki je moral biti nekoč del velike trdnjave ali gradu. To so trije vzporedni zidovi, deloma dva metra, deloma pa še več, zakopani v zemljo. Notranji zid je nekoliko ožji, kakor oba zunanja. Zidovi so skoro po dva metra debeli in zgrajeni iz velikih kremenjakovih kamnov, očitno izvirajočih iz donavske struge. Zid drži skupaj kakor cement trda malta. Ko se je zemlja pričela udirati, se je odlomil mogočen kamen v obliki 1.75 metra velike kocke in padel več metrov navzdol. V zidovju so našli človeške okostje in ostanke starih loncev. Nedvomno kažejo te najdbe, da je bila tam nekoč človeška naselbina. Morda gre tu res za rimsko mejno trdnjavo, ki so jo Rimljani sezidali približno za časa cesarja Avgusta, da bi se lažje obranili napadov Dakov, ki so se jih zelo bali in ki so prebivali v današnjem Banatu in v Rumuniji, oziroma napadov Jacigov, naroda step, ki je prebival v Bački? — Verjetno je to že, ni pa še znanstveno ugotovljeno. To stvar bi mogli razjasniti starinoslovci. Fruška gora torej nima samo svojega vina, ampak ima tudi svoje skrivnosti iz davne preteklosti.

O zlatu v naši državi. V berlinskem časopisu »Illustrierte Zeitung« poroča inž. Karol Pilepič iz Beograda o jugoslovanskih rekah in ozemljih, kjer se nahaja zlato. Med drugim piše: Že od nekdaj je naš narod iz rek zajemal in izpiral zlato. Še tik pred svetovno vojno se je moglo ob nekaterih rekah v Bosni in ob mnogih rekah in njihovih pritokih v Srbiji opazovati, kako so kmetje, ženske in otroci z navadnimi siti in plalnicami iz peska izpirali zlato. Danes je pridobivanje zlata iz rek zakonito urejeno; kljub temu so še vedno na delu tatinski izpiralci in marsikaka vrečka zlatih zrn pride tajno na trg. Znamenje, s kako majhnim trudom se da pri nas še pridobivati zlato. To je umevno; kajti voda, ki nosijo s seboj zlato, pušča najdebelejša zrna po skalovitih kotanjah ob svojem nezastraženem gornjem toku, dočim prihajajo v dolino s peskom samo najdrobnejša zrna. Po skalnatih, težko dostopnih predelih, ob izvirih znanih zlato nosečih dotokov bi se dali s smotrenim izkoriščanjem še danes doseči bogati uspehi. V izsušeni strugi Jolašnice pri Vranju sem našel skoraj v vsakem kremenju zlato. —

mnogo manj znano je, da imamo obilo takih zemlja, ki vsebujejo zlato. Na valovitem, lahko dostopnem ozemlju blizu Donave, sem sam odkril zlata bogate zemeljske plasti, ki se raztezajo več kilometrov daleč. To je s kremenjakom pomešana, svinec in zemlja vsebujoča zemlja. Balkanski polotok je od davna znan po svojih zlatih rudnikih. Tako je že Filip Macedonski plačeval svoja vojna podjetja iz dohodkov zlatih rudnikov ob spodnjem Vardarju. Tudi Aleksander Veliki je črpal iz teh rudnikov ogromna bogastva. Kasneje so Rimljani preprečili nadaljnje izkoriščanje.

Najnovejša nemška lokomotiva. Nova nemška lokomotiva je ravnokar prestala z uspehom prvo preizkusno vožnjo. Stroj je izdelan tako, da njega kurjenje ne povzroča nič dima ali saj. Njegova gonilna moč je 1200 konjskih sil. Tudi ne potrebuje nikakega tenderja.

Velikanska brezposelnost v Nemčiji. Po vesteh, ki krožijo po nemških listih, bo brezposelnost v Nemčiji največja v januarju in februarju. Boje se, da bo tedaj brezposelnih do dva milijona ljudi. Za državo in za vse gospodarstvo je ta brezposelnost zelo težko breme.

Korajžne švicarke. V švicarskem kantonu Uri je lani oblast sklenila, da bo pobirala davek od vsake ženske, ki nosi kratko pristrižene lase. Leto dni je trajalo, preden je postala odredba pravomočna in ko je stopila v veljavo, je bilo treba začeti z izterjevanjem novega davka. To pa je bilo mučno delo. — Vsaka ostrizena ženska bi morala plačati 12 stotink švicarskega franka, a so se skoro vse uprle plačevanju. Zato je izterjevalec, ki bi bil moral pobrati denar, kratko predlagal, naj se davek odpravi, ker se z njim ne bo okoristila blagajna. Nekaj pogumnih žensk je celo imelo korajžo poslati kantonalni oblasti izjavo, da imajo ženske prav takšno pravico nositi kratke lase kakor moški. Izjava je, kakor javljajo švicarski listi, zelo osupnila oblast, ker so bile na njej podpisane celo žene in hčere poslancev in vladnih posrednikov.

Kako veliko je glavno mesto Anglije London? Po zadnjem ljudskem štetju ima London 7.805.870 prebivalcev. Angleška prestolica ima torej komaj 70 tisoč prebivalcev manj kot celo belgijsko kraljestvo. Je pa tudi življenje kot v kaki državi. Samo lansko leto je radi cestnih nesreč izgubilo življenje 49.105 oseb. Več kot v kaki veliki bitki.

Trebušna operacija na zdravem človeku. Državni pravdnik v Berlinu je obtožil zdravnika dr. Fischederja in trgovca Rudolfa Hesky. Oba sta obdolžena zločina glede zavarovalnine. Omenjeni zdravnik je operiral na trebuhu zdravega trgovca z namenom, da bi izvabila od zavarovalnih družb visoke zneske za zdravljenje in poravnanje zdravnikovih računov. Zdravnik je nagovoril trgovca, da se je pustil visoko zavarovati pri treh zavarovalnicah. Prvo operacijo je izvršil na Heskyju radi izmišljenega padca z lestve. Odprl mu je trebušno votlino in rano zašil. Pozneje bi se naj bilo začelo nevarno krvavljenje in je bilo potrebno, v drugič odpreti trebuh. Tretjo operacijo je prestopal trgovec radi želodčne bolezni. —

Hesky ima na trebuhu tri operacijske brazgotine. Po prestanih operacijah se je še zdravil laži bolnik po raznih klinikah.

Jezuit iznajditelj železobetona. New-orleanski list v ameriških Zruženih državah je priobčil to-le poročilo: Ko so morali podreti jezuitsko cerkev v Baronski ulici v New Orleansu radi nesigurnosti tal, so zadeli na čudno odkritje. Svoj čas je pastiroval v tem delu mesta jezuit Cambiosa, ki je bil tudi stavbenik. Stavil si je nalogo: Pozidati cerkev na tleh, kjer je bilo poprej s cipresami poraščeno močvirje. To se je izvršilo leta 1853, torej 15 let poprej, predno je začel zidati Francoz Jožef Monier bazene za vodo in je uporabljal železo-beton. Tega Francoza so slavili doslej kot izumitelja za današnje čase neobhodno potrebnega železobetona. Preiskava temeljev cerkve, katero je pozidal pater Cambiosa, je dokazala, da je duhoviti jezuit uporabil za stavbo beton, ki je bil prepleten z železnimi palicami in kaveljni. — Čast iznajdbe železo-betona gre jezuitu patru Cambiosi in ne zgoraj omenjenemu Francozu.

Koliko se izda za znamenito pokištvo? V Parizu so prodali na javni dražbi zbirko kneza Moskovskega (pravnuka maršala Neyja), pri čemer so dosegli neverjetne cene. Tako so prodali spalnico znamenitega igralca Talme za 270 tisoč frankov. Spalnica je izdelana preprosto, a iz plemenitega lesa (citrovina, mahagoni). Še višjo ceno pa je dosegel posamezen kos in sicer okrogla mizica, ki jo je naročil Napoleon leta 1806. Nabavila si jo je država za ceno 400 tisoč frankov in jo bo razstavila v malmaisonskem gradu, kjer je videti mnogo drugih spomenikov na velikega Korzičana.

V grbi je nosil denarni prihranek. Na španskem otoku Malorki v Sredozemskem morju je umrl te dni neki grbavec. Ko so ga pokopali, so pogrebci opazili, da je njegova grba nekam čudno mehka. Ko mrliča pregledajo, se prepričajo, da je grba umetno napravljena iz usnja. V njej pa je bilo skritih 10 tisoč dolarjev v bankovcih.

Celo premoženje v umetni nogl. Pred kratkem je umrl na Dunaju Amerikaneec, rodom iz Poljske, Noe Goldberg. Našli so pri njem le 1600 dolarjev. Z najdeno svoto so bili komaj poravnani stroški za hotel in pogreb. Sorodniki umrlega žida so pa javili iz Amerike, da je moral posedati Goldberg prav znatno premoženje. Amerikanski konzul na Dunaju je preiskal celo njegovo zapuščino, a ni našel nič. Naenkrat pa je zapazil lepo izdelano umetno nogo, katere pokojniku niso dali v krsto. Po natančni preiskavi proteze so našli v njej lepo svoto 88.000 dolarjev, v tisoč dolarskih bankovcih.

Drznost ameriškega roparja. Višek drznosti je pokazal neki, do zdaj še neznani moški, ki je popolnoma sam ustrašoval 60 potnikov na takozvanem »Portland Limited« vlaku v Združenih državah. V pondeljek zvečer je izdril žeblice iz tračnic in s tem povzročil, da je vlak skočil s tira. Stroj in prtljažni voz sta mesto srečno prevozila, toda dva

naslednja voza sta zdrsnila s tira, zadnjih pet vozov vlaka pa se je prevrnilo. Takoj, ko se je izvršila nezgoda, je skočil v vlak neki moški v »overalls«, s pištolo v roki hitel od enega voza do drugega in tako je dosegel vseh 60 potnikov, ki so se nahajali v vlaku. Koliko plena si je pri tem nabral, še ni bilo mogoče določiti. Proti nekaterim ženskam se je ropar kakor v opravičilo izrazil, da ima doma ženo in dva otroka, katera mora preživljati, a mu železnica ne mara dati dela. Oblasti so bile takoj po dogodku obveščene in pričelo se je dalekosežno raziskovanje, katero še ni privedlo do uspeha. Vsled povzročene železniške nesreče ni bil nihče izmed potnikov resnejše poškodovan. Pač pa je bil promet na progi dalje časa oviran.

100 letna ženica prejela prvi poljub. V Glasgowu na Angleškem je obhajala pred kratkem gospodična Sylvija Argyl svoj stoti rojstni dan. Pri tej priliki jo je pozdravil mestni župan s poljubom. Starko je ganil poljub in je priznala, da jo je na stoti rojstni dan prvič poljubil moški. Celih 81 let je ni poljubil nikdo več, ker je z 19 letom izgubila svoje starše.

Žival z največjimi očmi. Neka vrsta ogromnih polipov, ki jim tipalke zrastejo do dolžine 10 metrov in ki živi ob japonskem in severoameriškem obrežju, ima med vsemi živalmi največje oči, kajti našli so komade, čijih oči so merile do 50 cm v premeru. S svojo zeleno barvo se je oči zelo čudno dojmiyo od glave in ostalega trupla, ki je običajno rdečkaste barve. Sicer pa nimajo nikjer celega komada te vrste živali, temveč samo posamezne dele.

Doživljaj z morskim psom. Japonski ribič iz Havanne na otoku Kuba se je vračal nečega dne v svojem čolnu proti obali. Naenkrat ga je napadel ogromen morski pes (riba roparica). Ribič je skušal odpoditi napadalca z udarci z veslom po glavi, a morski pes se je vedno vračal in je obstojala resna nevarnost, da bo čoln preobrnil in požrl Japonca. Ribič je sklenil z zverjo boj na življenje in smrt. Z ostrim nožem med zobmi je skočil iz čolna v morje, da bi se lotil napadalca. Pes se je zagrizel v ribičevo roko, vendar mu je ta porinil nož v trebuh. Smrtno ranjena pošast je izpustila roko in junaški Japonec se je zopet zavlekel v čoln. Roko so mu morali pozneje odrezati, a vendar ni romal cel v žrelo nikdar sitedga morsklega psa.

Ptičja hrana. Prirodni zakon tolmači, da stvar tem več hrane potrebuje, čim manjša je. Ptice pevke celi dan ne prestando pobirajo živež. Kos poje hkrati celega polža, če primerjamo to porcijo k človeški hrani, bi značilo, kakor bi človek pojedel naenkrat celo goveje stegno. Tudi taščica je zelo požrešna. Dognano je, da njena dnevna hrana dosega količino, ki bi zadostovala v živež deževni glisti petnajst korakov dolgi. Ako bi človeško telo potrebovalo toliko hrane, bi rabilo na dan v tem primeru 27 korakov dolgo salamo v premeru 20 cm. Bolha potrebuje dnevno več krvi, kakor je sama težka — da je v tem odnosu jako živa in čila, to je že od nekdaj znano.

Česanje žensk na Japonskem. Žene in dekleta na Japonskem se češčejo povsem drugače kakor pri nas. Mlado dekle ljubi lase spletene v obliki metulja in jih okraši s srebrom ali barvastim nakitjem. Vdove, katere se mislijo poročiti, si pritrjujejo v lase iglice želvine na zadku glave, a vdove, katere so se odločile ostati možu zveste do groba, si strižejo lase na kratko ter ne poznajo nobenega nakitja.

Telesno zaprtje, slaba prebava, abnormaalno razkrajanje in gniloba v črevesu, pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih, čermasti turi, marsikateri katar motne sluznice pridejo z uporabo naravne »FRANZ JOSEFOVE« grenčice. Številni zdravniki in profesorji uporabljajo »FRANZ JOSEFOVO« grenčico že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

1118

Največji uspeh v življenju je pogostoma odvilen od ene same minute. Na vsakem polju igra odločilno vlogo »točnost«, in radi tega so postale zanesljive ure tako zaželjene. Ravno radi njihovega zanesljivega stroja imajo tudi Suttnerjeve ure tako veliko vrednost, kljub temu, da se jih lahko zelo po ceni nabavi, ker danes se dobi prava švicarska Suttner ura že za 44 Din, dalje zapestna ura že za 98 Din pri strokovni urarski tvrdki H. Suttner v Ljubljani št. 992. Tvrdka pošilja svojo veliko ilustrirano domačo knjigo ur tudi našim čitateljem popolnoma brezplačno, ako jo zahtevajo.

Kultura naroda se meri po količini uporabljenega mila. Toda ne samo po količini, temveč tudi po kakovosti. Za napredno hišo pridejo v poštev samo Fellerjeva Elsa-mila, zdravja in lepote v 7 prekrasnih vrstah: mila iz lilijinega mleka, lilijine kreme, iz rumenjaka, glicerinovo, boraksovo, katranovo, brivsko — eno boljše od drugega, toda vsa neškodljiva! Po pošti: iz lekarne Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341.

Listnica uprave.

V ZADEVI NAŠE PODPORE.

1. Pojasnilo (K. Florjančič): Vi, kot tudi nekateri drugi, so vprašali, kako se razlaga, da se podpora izplača, če hiša pogori do tal! Odgovorjamo: Podpora smo namenili onim celoletnim naročnikom, ki bi jih zadela nesreča požara tako, da jim zgori dom tako, da ne morejo več v njem stanovati. Ako je zgorela cela streha in ogródje, je dom pogorel do tal, ker o zidu itak vsak ve, da ne gori. — S to omejitvijo smo hoteli izvzeti od podpore one malenkostne požare, ko pogori kak del strehe ali del stanovanja. Za take nesreče, ki niso tako hude, morate imeti zavarovanje dovolj visoko.

2. Pojasnilo (Kat. društvo Razbor): Vprašujete, če so v slučaju nesreče deležni podpore vaši člani, ki pri vas skupno naročajo »Slov. Gospodarja«. — Odgovorjamo: Vsa društva in organizacije nam morajo sporočati sproti, kdo je pri njih vplačal celoletno naročnino. Mi bomo te sezname ohranili in bodo torej, ki pri društvih pravočasno vplačajo celoletno naročnino, na ta način imeli za slučaj nesreče pravico do podpore.

3. Pojasnilo (Veber in drugi): Objavili smo že, da samo celoletni naročniki imajo pravico do podpore, ker za one, ki pla-

čujejo polletno in manj, ne moremo voditi pregleda. Je pa celoletna naročnina tako nizka, da se na kak način že da najti teh 32 Din.

Vse prosimo, da v smislu novega pravilnika in teh pojasnil razložijo onim, ki bi še česa ne razumeli.

Naše slike. V letu 1930 bo »Slovenski Gospodar« imel posebno prilogo »Naše slike«. Naše slike bodo prinašale novosti in zanimivosti v slikah iz naših domačih krajev in pa iz celega sveta. — Uredništvo vabi in prosi vse one, ki bi morebiti imeli kake zanimive slike, da mu jih pošljejo. Predvsem prosi uredništvo gospode fotografe, da mu pošli-

Cene in sejsmska poročila.

Mariborsko sejsmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 20. decembra 1929 je bilo pripeljanih 74 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7—9 tednov stari komad od Din 150 do 200; 3—4 mesece stari od Din 350—400; 5—7 mesecev stari od Din 450—500; 8—10 mesecev stari od Din 550—850; eno leto stari od Din 1000—1200. En kg žive teže od Din 10 do 12.50; en kg mrtve teže od Din 17 do 18. Prodanih je bilo 45 svinj.

*

Gospodarska obvestila.

Letošnje vino bo imelo dovolj kupcev. Že sedaj prihajajo iz Avstrije gostilničarji in vinski trgovci po naša dobra letošnja vina v Slovenskih in Ljutomerskih goricah. Ker je bilo vinskega pridelka razmeroma malo, so kmetijske vinske zaloge letošnjega vina že po večini razprodane.

Kaj bo s šmarnico. Od več strani smo dobili vprašanja, ali bo trta šmarnica res prepovedana in se vino od šmarnice ne bo smelo prodajati. Da ne bo kdo napačno poučen, pojasnjujemo, da je sedanja vlada, oziroma kmetijski minister izdelal zakon o vinu, ki naravnost določa, da se šmarnica ne bo smela več saditi in vino od te trte radi svoje manj vredne in škodljive vsebine ne bo smelo v promet. To se pravi, po gostilnah in vinskih trgovinah ga pod strogo kaznijo ne bodo smeli več prodajati. Ta določila bodo stopila v veljavo leta 1932. Ali bo po tem terminu res treba trto šmarnico izsekati in ali se tudi za domačo rabo ne bo smelo rabiti šmarnice, o vsem tem se bo gotovo pravočasno uradno vse pojasnilo. Radi tega prezgodnje razburjenje radi šmarnice ni na mestu. Mlade trte bo pač treba precepiti.

Hranilne vloge. Po statistiki, ki jo vodi odsek Narodne banke, je znašalo stanje hranilnih vlog pri vseh bankah v naši državi koncem drugega četrtletja 10.967 milijonov Din, koncem tretjega četrtletja pa so zrastle hranilne vloge na 11.095 milijonov Din. Tukaj pa niso vračunane hranilne vloge pri kreditnih zadrugah, vloge na čekovnih računih pri poštini hranilnici in žiro računih pri Narodni banki.

ljajo lepe in dobre slike iz naših krajev. Kdor bi morebiti hotel postati stalen sotrudnik pri Naših slikah, naj javi svoj naslov uredništvu.

Naročnina za Slovenskega Gospodarja

a) V Jugoslaviji:	
Celoletno	32 Din.
Polletno	16 Din.
Četrtno	9 Din.
b) V inozemstvu:	
Celoletno	64 Din.
Polletno	32 Din.
Četrtno	18 Din.

Revizija naše carinske tarife. Sedaj se vrše poizvedbe in razprave o reviziji naše carinske tarife, ki je v veljavi od leta 1925. Revizija jugoslovanske tarife gre za tem, da se izvedejo potrebne poprave v carinskih postavkah industrijskih proizvodov. Drugače pa bo ostalo pri današnjem stanju. Cilj revizije je, da se odpravijo nepotrebne visoke carine tistih industrij, ki v zadnjih štirih letih niso mogle dokazati pravice do obstanka. Na ta način se bodo razbremenili potrošilci in se bo omogočilo, da bodo lažje prenašali morebitno zvišanje carin pri tistih proizvodih, za katere je carinska zaščita danes prenizka, pa so dotične industrije za življenje sposobne. Znižanje bo treba doseči predvsem tam, kjer so preveč obremenjevali našega kmetovalca.

Zakonska stabilizacija dinarja. Ob priliki desetletnice Narodne banke je njen guverner podal zelo zanimivo izjavo o delu banke. Izjavil je tudi, da je že prišel čas, ko bo treba izvesti končnoveljavno zakonsko stabilizacijo naše valute. Stabilizacija dinarja ne bo ničesar družega kot vzakonjenje današnjega stanja s tem, da bo sedanji tečaj dinarja proglašil za zakonsko enakovrednost proti ostalemu tujemu denarju. Stabilizacija se bi torej izvedla pri sedanjem tečaju od 9.1275 švicarskega franka za 100 Din. S tem bi torej tudi Jugoslavija prišla do zlate valute.

Mestna hranilnica v Mariboru obrestuje počeni s 1. januarjem 1930 hranilne vloge brez odpovedi po 5½%, vloge proti trimesečni odpovedi pa po 7½%. Retni davek plačuje hranilnica sama. Z ozirom na preureditev prostorov in vpeljavo novega knjigovodstva, se obresti pripisujejo izjemoma šele s 1. februarjem 1930. — Ravnateljstvo.

1576

Nova pivovarna gostilničarjev dravske banovine. V Laškem se je že vršil sestanek gostilničarjev iz dravske banovine v svrhu ustanovitve gostilničarske pivovarne v Laškem. Izvolil se je nato 12 članski pripravljalni odbor ter širši pripravljalni odbor, v katerega pride še po en zastopnik gostilničarskih zadrug. Kot osnovni kapital se je določilo 15 do 20 milijonov dinarjev. Tudi se je sklenilo, da se pritegnejo k akciji tudi trgovski krogi iz dravske in savske banovine. Z gradnjo se prične takoj spomladi in bo pivovarna stala ob železniškem tiru v bližini samega mesta. Stavbeni prostor je že zasiguran in bo stal približno 300.000 Din.

Kmetovalci!

Kmetijska družba je vaša zastopnica.

Kmetijska družba v Ljubljani je ustanovljena kot kmetijsko stanovsko društvo in kot tako ima dolžnost sprejeti kot člane vse kmetovalce. Vsak izmed njih je že radi lastne koristi dolžan postati njen član, razen tega pa pridobiti tudi svoje sosede za to. Članarina je tak tako nizka kakor pri nobenem društvu, ki izdaja svoje glasilo; znaša letno le 20 Din.

Največjega pomena za naše kmetijstvo je, da šteje Kmetijska družba čim več članov. To pa ne radi nje, ampak radi kmetovalcev samih. Če bo štela družba 40.000 članov namesto sedanjih 20.000, bo z mnogo večjim pritiskom lahko vplivala na oblasti in na zakonodajo kmetijstva in kmetijskega stanu.

Čim močnejša bo družba, tem preje bo tudi dosegla ideal naših kmetov, za katerega se že tako dolgo borijo, to je zakonito uvaževanje njih stanu, oficijelno zastopstvo v kmetijski zbornici. Potem še le bo tudi naš kmet lahko rekel, da je enakopraven z ostalimi stanovi, ki imajo že davno svojo zakonito zajamčenje stanovske zbornice. Dokler pa se sam ne bo briga za svojo družbo, tako dolgo tudi ne more zahtevati, da bi ga upoštevali merodajni činitelji.

To so razlogi, ki silijo kmeta, da pristopi kot član h Kmetijski družbi in pridobi tudi svoje sosede, da store isto. Samo v skupnosti je moč.

Pobiranje članarine za leto 1930.

Ker je posebno letos izredne važnosti, da je članarina, ki znaša le 20 Din, čimprej pobrana in doposlana družbi v Ljubljano, je Kmetijska družba pozvala vse načelnike kmetijskih podružnic, da nemudoma razglasijo kraju primernim načinom to nabiranje članov. Bodisi z razglasom pred cerkvijo ali v cerkvi, bodisi potem šole ali potem nalepljenih oglasov, bodisi s pobiranjem od ude do ude, se naj kmetovalci pozovejo, da brez oklevanja plačajo članarino za leto 1930. Seznam članov ob enem s članarino vred se mora doposlati Kmetijski družbi vsaj do 15. januarja!

Načelniki podružnic so dolžni sprejeti vsakega kmetovalca, pa tudi vsako drugo osebo kot člana Kmetijske družbe. § 5 družbenih pravil pa odloča, kateri izmed priglasičenih je redni, kateri izredni član.

Član Kmetijske družbe

Je lahko vsaka neomadeževana in samoupravna oseba, ki se praktično ali teoretično bavi s kmetijstvom.

Člani so redni in izredni.

Za redne člane, katerim izključno pristojni pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v društvene zastope, se sprejemajo le osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom, bodisi kot lastniki, bodisi kot užitniki ali zakupniki posestev, od katerih je predpisana zemljarina, ter rede najmanj eno lastno govedo, in pa osebe, ki so dovršile z uspehom strokovno-kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živino-zdravniško visoko šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic.

Vse druge člane je smatrati za izredne člane (§ 5).

Podružnice.

Glavni odbor določa, kje naj se ustanovljajo podružnice. Ustanovitev podružnice je dopustna takrat, kadar ima šteti podružnica najmanj 20 članov.

Ustanovitev podružnice mora glavni odbor vsekakor dopustiti, če se priglasijo za podružnico najmanj 80 članov.

Podružnico je šteti za ustanovljeno, kakor hitro se je vršil ustanovni občni zbor in bil izvoljen odbor podružnice.

Podružnice, ki niso samostojne juridične

osebe, imajo nalogo, pospeševati napredek kmetijstva, skrbeti za sredstva v prospeh posameznih vrst kmetijstva, prirejati v svojem okolišju na svoje stroške kmetijske razstave, napravljati drevesnice in trtnice, dobavljati za svoje člane od glavnega odbora gospodarske potrebščine pod pogoji, ki se objavljajo v družbenem glasilu, ter uporabljati družbeno knjižnico. (§ 33.)

Podružnični odbor.

Redni člani podružnice volijo na običnem zboru iz svoje srede po predpisih § 23. do 32. pravil na tri leta odbor, obstoječ iz najmanj petih članov, kateri iz svoje srede izvolijo podružničnega predsednika in podpredsednika ter po potrebi tajnika in blagajnika.

Odbor je takoj po izvolitvi naznaniti glavnemu odboru.

Odbor vodi posle podružnice, upravlja za podružnico v imenu družbe podružnično premoženje, sklicuje občne zборе in je njih izvršujoči organ. (§ 36.)

Gospodinja, stara resnica ja, da se kot nekdanj še danes najbolje pere le z milom. Zavedajte se, da nobena stvar ne pere tako temeljito in poleg tega povsem neškodljivo kot milo. Da pa bo milo v celoti res izrabljeno samo za pranje, omečajte vodo z navadno sodo. Ne pozabite tudi na to, da pri Vašem trgovcu dosledno zahtevate pravo terpentinsko milo »Gazela«. Napravite en sam poskus in uverili se bode, da govorimo resnico! 1298

Mörs — Meerbesk. (Nemčija.) Društvo svete Barbare je obhajalo dne 8. decembra god sv. Barbare. Zjutraj ob pol sedmih smo imeli slovenske svete maše s skupnim sv. obhajilom. Popoldne ob dveh smo se zbrali v dvorani g. Pitterla ter odšli v sprevedu z zastavo in godbo k popoldanski službi božji. Častivredni g. duh. svetnik rektor Hegenkötter nam je lepo pridigoval o sveti Barbari in o Devici Mariji ter pel litanije. Mešani pevski zbor pod izvrstnim vodstvom g. Rudolfa Povše je pel zelo lepo naše mile slovenske pesmi in marsikdo je mislil, da je v domači slovenski cerkvi. Zvečer ob šestih smo imeli družinski večer s skupno večerjo. Predsednik Lindič je imel priložnost pozdraviti poleg našega priljubljenega g. Hegenkötterja tudi nemške župniške duhovnike pod vodstvom g. župnika Schöllinga. Dalje tudi navzočega tajnika naše katoliške zveze gosp. Batiča iz Gladbecka, ki jako umno vodi našo slovensko pisarno. Godba in nastopi mešanega in moškega zbora so delali kratek čas, da so nam le prehitro tekale ure. Vsem, ki so pripomogli k prireditvi kakor tudi vsem udeležencem srčna hvala! — Spročamo, da smo imenovali našega zaslužnega č. g. Hegenkötterja za generalnega predsednika slovenskih katoliških društev za levi renski breg. Bog ga živi še mnogo let!

Vurberg. Redko kdaj se slišijo novice iz našega, do sedaj tako mirnega Vurberga. A preteklo nedeljo, dne 15. decembra, so se dogodile reči, ki so pretresle celo župnijo. V nedeljo zvečer med šesto in sedmo uro je bil napaden Janez Breg od Alojza Lubec, ki mu je zadal z ostrim nožem na obeh rokah smrtno nevarne rane a k sreči je dobil pravočasno zdravniško pomoč v bolnici. Par minut po tem se je po isti poti vračal proti domu od svojih sorodnikov Franc Krepek, a kar nenadoma se mu pridruži Franc Lubec, s katerim gresta nekaj korakov mirno se pogovarjajoč in kar naenkrat potegne Lubec dolg nož in zada Francu Krepek smrtonosne rane tako, da je po prevozu v bolnico v nekoliko urah umrl. Zločinca je že zadela roka pravice. Posledica podivjanosti je preobilo zavživanje te

strupene šmarnice. Pokojni je bil mirnega značaja in ni storel nikomur nikdar nič zalega. Svetila mu večna luč!

Puščava. Malo je bilo letos brati od nas v »Slovenskem Gospodarju«. Smo bolj sami za se in takih posebnih novic nismo imeli, da bi cenjene bralce res zelo zanimalo. H koncu leta pa se zopet oglasimo, drugače bi kdo mislil, da smo vsi umrli, ker je v letošnjem letu smrti res mnogo kosila v naši župniji. Mnogo družin je obiskala ta neprijetna družica ter zapustila rane, ki se ne bodo kmalu zacelile. — Popravila pri farni cerkvi so se končala meseca oktobra. Zaenkrat se je popravilo najpotrebnejše, namreč streha. Cerkev je stara več sto let, zato bomo morali vsako leto nekaj popraviti, da se nam ne zruši. Romarji, ki to Marijino svetišče kaj radi obiskujejo, bodo nam gotovo po svojih močeh pomagali. — Pevski zbor, ki se je ustanovil lansko leto, jako pohvalno deluje pod vodstvom g. organista Josipa Krepek. Želeti pa bi bilo, da bi se še več fantov pridružil, ker za našo ogromno cerkev je treba mnogo močnih glasov. Je dosti fantov, ki bi bili izvrstni pevci, pa imajo vse polno izgovorov za dobro svar. Po leti nimajo časa, po zimi je premrzlo itd. Seveda je treba poštvalnosti. Ako morejo dekleta zadostiti pevskim dolžnostim, zakaj bi fantje ne mogli. Ne manjka tudi pri nas, kakor menda povsod, ljudi, ki vedo o vsakem društvu kaj novega povedati. Na take sa pač ni treba nič ozirati, saj navadno pade senca nazaj na tistega, ki obrekuje. Tudi brezimna pisma se ponehala. Nadalje bi bilo želeli, da bi družine, ki še niso naročene na »Slovenskega Gospodarja« za prihodnje leto istega naročile. Ako se imenuje kmetijski list, potem si delavci in podnajemniki ne smejo misliti, da bi bil zato samo za kmeta. Priporočamo ga prav zelo vsaki družini in tudi posameznikom, ker je to res dober in cenen tedenski časnik. Tistih 35 dinarjev bo še vsak zmogel. Je vendar stokrat boljše kakor pa, če si kupi v nedeljo v gostilni za 32 dinarjev prav sitnega »mačka«. Ako hoče kdo pojasniti o naročbi, naj se obrne na dotičnega, ki ga že ima, rad mu bo ga vsak posodil. Položnice pa se dobijo v župnem uradu.

Šv. Marijeta ob Pesnici. Smo tako srečni z letošnjimi jesenskimi dnevi, ki so nam dali še lepo žetev na polju, lepo in celo v te dni trajajočo pašo, vmes le enkrat večjo poplavo Pesnice. Slabo smo pa odrezali z vinske in prav ničevno s sadno letino. Skoraj do naše vasi nam je bivša oblastna samouprava naredila lepo cesto, kako bo z njo dalje in kaj bo z regulacijo Pesnice, tega ne vemo. — Letošnje leto je pri nas leto obletnic. Razen 70 letnice našega veleč. g. župnika in svetnika smo proslavili v decembru tudi 30 letnico županovanja g. Ivana Čepa, župana v Vosku in sicer tako-le: Dne 1. decembra smo po svečani službi božji šli v šolo, kjer je šolska mladina v lepo okrašenem razredu priredila proslavo ujedinenja. Učenci so nastopili kot govorniki, deklamatorji, igralci in pevci v bogatem sporedu, vmes je zapel tudi domači pevski zbor. Do solz so bili ganjeni poslušalci, katerim je radi velike udeležbe bil razred premajhen, posebno pri točki »Naš narodni mučenik Gortan«. Pojavila se je na večji gibljivi steni večja, črna obrobljena slika puljskih žrtev, padlih, oziroma v 30 letno ječo od Lahov obsojenih neodrešenih bratov, katerih grozno usodo je pojasnil gospod šolski upravitelj, — učenci in zbor pa so zapeli lepe pesmi. Po tej proslavi so jubilanta g. Čepa pozdravili gosp. Šuman kot zastopnik občine Vosek, ki je poklonila g. županu diplomu imenovanja častnim občanom, potem ena učenka in gospod šolski upravitelj. Na obrazih občinstva je bilo brati, kako priljubljen je g. jubilar, ki je potem povabil svoje sosede in prijatelje na dom, kjer se je za občinske reveže nabralo 164 Din. G. Čepu še enkrat: Na mnoga leta naš dobri gospod župan!

Zgornja Bistrica pri Slov. Bistrici. V nedeljo dne 15. decembra smo spremili k večnemu počitku našega priljubljenega sosedu Franca Gunčar, ki je umrl v najlepši dobi svojega življenja, star komaj 48 let. Veličasten pogreb, kakršnih je malo med nami, je pokazal, kako priljubljen in spoštovan je bil. Udeležila so se ga tudi gasilna društva iz Slov. Bistrice, Zgornje in Spodnje Polskave in Frama kakor tudi množica občinstva iz Slovenske Bistrice ter polnoštevilno vsi občani iz domače vasi. Pokojni je deloval v prid občine dolga leta kot občinski svetovalec, več let županoval tukajšnji občini. Bil je tudi načelnik in ustanovnik tukajšnjega gasilnega društva in odlikovan z zlato kolajno. V svetovni vojni se je bojeval kot narednik pri artileriji pri Dardanelah. Njegov stric preč. gospod župnik Jos. Gunčar mu je blagoslovil njegov grob. Tovarish gospod Podhraški se je z gniljivimi besedami poslovlil od pokojnega. Godba gasilnega mu je zasvirala žalostinko. Zgubili smo z njim dobrega in vzornega občana, sosedu in tovariša, rodbina pa predobrega očeta. Vsem udeležencem pogreba izrazamo iskreno zahvalo. Bodi mu zemljica lahka. Njegovi rodbini pa prisrčno sožalje!

Špitališ pri Konjicah. Po daljšem odmoru nastopi zopet tukajšnje katoliško izobraževalno društvo v nedeljo po novem letu, dne 5. januarja 1930 s krasno ljudsko igro v petih dejanjih »Mala pevka«. Prijatelji lepe pesmi od blizu in daleč vljudno vabljeni!

Krčevina pri Ptuj. Na novo leto se otvori pri nas nova gostilna. Ker poznamo gostilničarja gospoda Cvetko kot dobrega krčmarskega moža, vemo, da ta gostilna ne bo kraju v zlo, zato je občinstvu priporočamo.

Negova. Skoraj neverjetna novica nas je presunila. G. Peter Sernec je umrl, kap ga je zadela 12. decembra v 62. letu starosti. Pokojni je bil skozi vse življenje skoro brez jeze, globoko veren in šaljive narave. Kdorkoli je bil s njim v pogovoru, se mu je naravnost prikupil. Pred vojno je bil večletni župan občine Ivajnci. Daleč naokoli je bil dobro znana oseba, kar je tudi pokazal njegov pogreb. Na stotine ljudi je korakalo za njegovo krsto. Pri grobu je bilo pretresljivo, ker se jokali žena in njegovih deset odraslih otrok, vnuki in vnukinje. Mislim, da ni bilo očesa brez solz. Bodi ti, dragi, zemljica lahka. Ostalim pa naše sožalje!

Svetinje. Tudi mi Svetinčani nismo prav zadnji. V nedeljo dne 8. decembra smo prav

zastojno proslavili praznik Brezmadežne. Pri sveti maši je sviral orkester. Kaj takega pa še ni bilo pri nas. In lepo je bilo, to moramo trditi tudi oni, ki nimamo bogve kako muzikalčnih ušes. Pri Brezmadežni je zadonel pod cerkvenim obokom prijeten bariton-solo, ki ga je pel g. G. Rakuša, bivši gojenec ljubljanskega konservatorija, vsem so drhteli ljubki zvočki prve violine, kateri so odgovarjali ubrano drugi instrumenti. Takrat so se marsikatero roke trdnaje oklenile rožnega venca in srce je poslalo s pevci vred mogočen slavošpev — Brezmadežni. Prav dopadlo se je faranem, ko smo videli tudi naše učitelstvo zastopano pri orkestru. Omeniti moram pohvalno tudi pevski zbor, ki se je, kakor je bilo videti, prav potrudil. Mlademu, nadarjenemu g. organistu pa kličemo: Le tako naprej!

Noriški vrh pri Kapeli. Tukaj je umrl Anton Bratkovič, mali popestnik, nečak č. gosp. Antona Bratkoviča, kaplana pri Mali Nedelji. Na karminah so pogrebci nabrali — razen za svete maše, kakor je ob takih prilikah v tukajšnjih krajih lepa navada — tudi še za novo bogoslovnico 51 dinarjev. Vsem darovalcem ljubi Bog povrni! Blagi pokojnik pa naj v miru počiva!

Sv. Marjeta niže Ptuja. Proslava kraljevega rojstnega dne je bila tokrat združena z božičnim obdarovanjem revne šolske mladine. Po sveti maši se je zbrala vsa šolska mladež v okrašenem razredu, kjer je odigrala malo božično sliko. Po mišni igrici pa je bila vsa šolska mladina obdarovana s pecivom in šolskimi potrebščinami. 56 najubožnejših pa je dobilo čevlje, obleko, perilo in drugo. To so vam bili veseli. Jasni in razsvetljeni so bili njihovi zadovoljstva vriskajoči obrazi. Misel in pobuda božičnic pa je dal tukajšnji učiteljski zbor, ki je s pomočjo mnogih drugih dobrotnikov lahko izvedel to človečansko delo. Priznanje! Vsem, ki so pripomogli k uspehu, pa najtoplejša hvala! Za vse pa velja: »Kadar si utrgaš od svojih ust, kadar si deliš kos kruha s lačnim — si velik!« Tokrat je bil dan kraljevega rojstva res dan slabotnih, neboljnih sirot — male deca, ki je našla mnogo, mnogo razumevanja, ko je plaho in s težino solze potrkala na dobra in plemenita srca...

Ormož. G. sreski načelnik v Ptuj je izdal za celi ptujski okraj veljavno naredbo, v kateri povdarja: 1. Vsako nespodobno obnašanje, govorjenje ali preklinjanje na javnem prostoru je strogo prepovedano. 2. Prepovedano je postajanje ljudstva na prostoru pred cerkvijo ob času, ko se služi cerkveno opravilo. 3. Prestopki teh odredb se bodo kaznovali s globo

še tako velikega pranja, kajti Schichtov RADION bo namesto Vas oskrbel polovico dela. Način je zelo enostaven in udoben:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se bode, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

do 500 Din, odnosno s zaporom do 10 Dni. 4. V vseh gostilnah in kavarnah morajo lastniki, oziroma poslovojdje nabiti na splošno vidnih mestih listke ali deščice z napisom: »Ne preklinjaj! Ne govori nespodobno!« — Vsi dobro misleči ljudje s veseljem pozdravljajo ta že davno potrebno naredbo. Saj je preklinjanje in najhujšega bogokletja in nesramnega govorjenja povsod preveč. Tudi imajo posebni mladi ljudje kaj grdo navado, da postajajo in postopajo zunaj cerkve med službo božjo. Želimo le, da bi se povsod in od vseh te odredbe držale in izvrševale. K temu niso poklicani samo javni čuvarji naredb in zakonov, ampak vsi pošteni ljudje.

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Predgovor.

In ti, moj rod? Kjer sodijo usode,
Narodov se, tam glas se tvoj ne čuje.
Kdaj ti ponosno vodil boš narode,
Kdaj pride doba, da Slovan kraljuje?
Stritar.

Položaj slovanskih narodov na jugu že od časa, kar so se naselili v teh krajih, ni bil ravno najsičajnejši. Bila je sicer kratka doba, ko so bili svobodni in so imeli svoje kralje. A od vseh strani so prežali sovražniki na nje, ki so si hoteli podjarmiti te narode. Najhujši so bili od ene strani Turki, ki so pritiskali z vedno večjo silo na jugoslovanske narode ter jih imeli zaslužnjene več stoletij. Od druge strani pa se je razširjala moč Avstrije vedno bolj in kar ni prišlo pod turški jarem, je zgubilo svojo samostojnost pod avstrijskim orlom, ki je razprostil v znamenju nemškega duha vedno dalje svoje peruti.

1 Ti narodi, katerim še ni zamrl čut, da so bili nekdanj svobodni, pod svobodnim solncem, so prenašali svojo usodo le z veliko bridkostjo; ni tedaj čuda, da so se četudi v težkih okovih skušali otrestiti jarma tuje vlade, da bi prišli zopet do svoje svobode.

Tak pojav je tudi zarota Zrinjskega Frankopana in drugih zaveznikov, ki se je v svetovni in krajevni zgodovini obširno opisovala in se seve tudi različno presojala, večinoma pa s stališča, ki ga je zavzemala v tedanjem času avstrijska vlada napram tem možem, vsled česar je tudi ni osvetlila v luči prave zgodovinske resnice in nepristranosti, kar je ravno za zgodovinarja neobhodno potreben pogoj.

Žalostna Zrinjski-Frankopan ni nič drugega kakor odpor zoper brezobzirno nadvlado tujerodnih gospodov v prilgo samostojnosti ogrske in hrvatske države, ki sta imeli neizpodbitno pravico do samouprave.

Odkar so Turki leta 1450. zavzeli Carigrad, je stala vsa Evropa zoper dednega sovražnika krščanskega imena. Glavni namen Turkov je bil, da si osvoje vse narode, zato so se tudi vmešavali v vse zadeve sosednih držav.

Naravno je bilo, da so nastali boji, ki so pri-

STVOG

cerkvene vseh velikosti, navadne, voščene la, lila in lila, silkanne —
KADILLO po najugodnejših cenah
kupite v TISKARNI SV. CIRILA V
MARIBORU, KOROŠKA CESTA 3.

Ormož. Po polletnem, mučnem bolehanju je umrl v starosti 83 let dr. Alojzij Heiss, tukajšnji mestni in okrožni zdravnik, od leta 1897 do 1919 tudi ordinarij bolnice križniškega reda. Pokojni je bil daleč okrog priznan in iskan zdravnik, ki je pod navidezno hrapavo skorjo skrival dobro in usmiljeno srce do bolnikov. Koliko dobrega je storil in koliko revešev je zastojal ali le za neznatno plačilo zdravil, ve samo Bog. Saj je bil dr. Heiss nad 50 let zdravnik in še le nekaj tednov pred smrtjo je moral popolnoma pustiti toli priljubljen zdravniški posel. Če se je v boleznih le količkaj njegovo stanje zboljšalo, je vstal in vršil svojo dolžnost. Kot veren, prepričan in praktičen kristjan se je skrbno pripravljal na smrt. — Sprevod je ob asistenci 5 duhovnikov vodil preč. g. p. prior in deželni komtur Učak iz Ljubljane. Pogreba se je udeležilo izredno veliko ljudstva iz mesta in okolice. Ob odprtem grobu sta se poslovila od pokojnika g. prior,

ki je povdarjal njegovo vzgledno versko življenje in g. okrožni zdravnik in vodja bolnice dr. Hrovat, ki je opisal pokojnikovo vestnost in požrtvovalnost v zdravniški službi.

Laško. V nedeljo, dne 15. decembra po poznem svetem opravilu je priredil g. gozdni referent inž. Cerjak iz Krškega v hotelu Savinja predavanje o gozdarstvu. V dvorani se je zbralo precejšnje število kmetijskih posestnikov, ki so pazljivo sledili govoru. Gozdarstvo je važna kmetijska panoga v našem okraju, kjer so velikanski kompleksi zemlje, ki so nesposobni za vsako drugo rastlinstvo. Zato je gotovo potrebno, da se naš kmet tudi bolj briga za svoje gozdove s pravilnim zasajanjem in čiščenjem, in ne samo s sekiro in prekomernim izsekavanjem. Ljubezen, ki so jo gojili naši očetje in pradedje do gozdov, gojimo tudi mi. Saj so gozdovi kras kmetijskih posestev, kakor tudi panoga, ki je rešela marsikaterega kmeta propada.

Pogrebni običaji pri nekaterih narodih.

Kar se tiče navad pokopavanja mrličev, se narodi med seboj najbolj razlikujejo. V Evropi se ne razločuje bistvo pokopa. Skoro povsod vlada tihota, globoka žalost, ako mrlič leži na okinčanem odru in ga spremlja k grobu množica ljudi v slavnostnem sprevodu; ali pa, če neso navadnega delavca v naglo izgotovljeni rakvi brez vsakršnega slavlja. Tako n. pr. na Portugalskem, ako umre malo dete, se uprizarajo različne veselosti in se navzoči zahvaljujejo Bogu, da je dete vzel k sebi, dočim se ni imelo na sebi madeža greha. Na Irskem, če umre član nižjih slojev, se poveje prijatelji in znanci k pogrebnim slavnostim. V največji sobi se položi mrlič nepokrit na klop, okrog prižgejo sveče. V posednih izbah in po stopnicah posedejo talujoči po tleh, se razveseljujejo, pijejo, klobudrajo, kadijo, in iz tega šundra je čuti tuhtam objokovanje najetih žen. Njih govori so čimdalje, tembolj glasni, naposled sličijo skoro kričanju, a polagoma zopet umolknejo.

Toda ozrimo se v oddaljene kraje. Ako zbolí severni Eskimo ali pa, če vsled starosti opeša, se snidejo v njegovi sobi vsi sorodniki. Sprevidevši, da ni upati več na okrevanje, izvolijo izmed skupine odposlanstvo z nalogo, da revežu sporoči nje-

govo usodo. Tu ne pomaža noben ugovor. Sorodniki ne kažejo niti žalosti, niti sočutja in bolnik mirno zre v svojo usodo. Bolnika odneso na presto, mu porinejo v roko lok in puščico, katero mora s poslednjo močjo izstreliti. Kamor pade puščica, ondi mu izkopljejo še živemu grob, da zašijejo v kožo severnega jelena ter položijo v grob z lokom in puščico vred.

Hindustanci (v Aziji) na obrežjih Hoongleja donášajo bolnike, o katerih so mnenja, da morajo umreti, na obalo reke, in sicer tako blizu vode, da jih ob času narastla reka odplavi. Verujejo, da reka odnese to bitje naravnost v boljše življenje. Svoj čas so v Indiji, ako je umrl mož, njegovo ženo živo z njim vred sežgali, kar pa je danes po zakonih strogo prepovedano. Nedaleč od Bombaja (mesto s pristaniščem v Prednji Indiji), stoje takozvani »stolpi molka«, kjer so Parzi (potomci starih Perzijancev) svoje mrličke pokopavali. Na teh stolpih je znatno število železnih kaveljčkov in mrež, na koja obešajo trupla svojih sorodnikov, katera naposled služijo krokarjem v hrano. Kakor ti v življenju časte solnce kot najvišjega Boga, tako si tudi po smrti izvolijo, da bi jih solnce obsevalo in radi tega obešajo mrličke na te stolpe.

Prebivalci Nubije (v Afriki) posedejo

okoli mrliča. Oni, ki so se namenili udeležiti pogrebne slavnosti, toda so dospeli »na kraj žalosti« le bolj po naključju, zavzamejo prostor bolj oddaljen, odkoder izražajo sožalja. Eden izmed sorodnikov vzame za tem nekako godalo, »tam-tam« imenovano ter s slabim glasom opeva vrline pokojnika. Pri vsakem prestanku pridejo na vrsto govori sorodnikov in ostalih pričujočih. Po govori prične pevec peti glasneje ter udarjati s palicami urneje na godalo. Za tem začnejo sorodniki mrliča čimdalje bolj postajati veseli, dokler naposled ne vstanejo ter prično okoli mrliča plesati. Čimdalje tem bolj divje se vrte, kot ponoreli plešejo, dokler vsled utrujenosti ne počepajo po tleh. Strah prešinja človeka, motrečega te črne postave, kako z izbuljenimi očmi in s tleskaočimi zobmi skačejo okrog mrliča pri zavijanju divje godbe, katere ni moči popisati.

Najbolj zanimivi so pogrebi pri Kitajcih. Na čelu koraka nekoliko godcev. Oblečeni so v dolge svilnate halje, pokriti s klobuki, ki so podobni našim krožnikom. Godala so lesene trompete, cimbele in bobni, s katerimi muzicirajo, česar nihče na svetu ne razume. Za njimi koraka nekoliko revnih Kitajcev, nesoč motike in lopate; običajno se na Kitajskem grob ne pripravi vnaprej, ampak šele pri pogrebu. Vsakteri ima tudi par raket, katere od časa do časa prižigajo za namenom, pregnati s tem hudega duha. Za njimi se vrste najete žene v platnenih oblekah, ki mrliča objokujejo. Tem sledijo trije ali štirje duhovni v oblačilih, ki so prepredena z zlatom in srebrom. Ti trosijo med potjo drobne rdeče papirčke, popisane z različnimi nauki vere. Verujejo namreč, da je sleherni duh zelo radoveden, in ko bo pobiral in čital za njimi te listke, bodo oni lahko že daleč. Papirčki imajo izpopolniti, česar se raketam ni posrečilo. Za duhovni neso krsto z mrličem. Rakev je slična navadnemu zaboju. Za trugo stopajo prijatelji in sorodniki, neposredno za njimi pa vdova umrlega s povešeno glavo in sklenjenimi rokami. Med potjo si odtrga kos bele tkanine, s katero ima glavo povito, kar znači, da za njo nima svet nikakoršne cene več.

Sprevod se potoma parkrat ustavi, ob

nesli nazadnje krščanskim četam sijajno zmago, katero so izvojevali 1. avgusta 1664. pri Šent Gotthardu v Prekmurju.

A avstrijske čete so bile tako izmučene, da se poveljnik Montecucculi ni upal dalje zasledovati Turkov, ki so imeli še dosti svežih rezerv. Vsled tega se ta zmaga ni mogla tako izkoristiti, kakor bi bilo za končni odločilni uspeh potrebno.

Avstrija je sklenila v Železnem gradu — Vasoár — s Turčijo mir, ki je povzročil nepopisno ogorčenje, kajti upanje otresti se turških pohodov je bilo s tem uničeno. Posebno nevoljo je vzbudilo dejstvo, da se je sklenil mir, ne da bi se posvetovala vlada s prizadetimi stanov. Osebito je bolelo Ogrce in Hrvate, da je pošiljal cesar brez dovoljenja deželnih zborov med nje nemške čete, ki so plenile, ropale ter mučile prebivalce.

To postopanje je bilo očividno kršenje ustave.

Med Hrvati in Ogrci na eni ter dunajsko vlado na drugi strani se je ustalila nezaupnost; kaj čuda, da so začeli misliti na to, da se otresejo nemškega gospodstva.

Najsposobnejši in najodločnejši, Nemcem toraj najnevarnejši mož, poln domoljuba, je bil hrvaški ban Nikolaj Zrinjski. Niemu ob strani je

stal brat Peter, pogumen mož, bogat in častiljubljen.

Ker je imel Peter Zrinjski za soprogo Ano Katarino Frankopan, je stopil z obema v zvezo tudi Fran Krištof Frankopan, lep mladenič, krepak, bojevit.

Zveste zaveznike so dobili na ogrski strani v osebah ostrogonskega nadškofa Jurija Sippay, palatina Frana Wesselenya in grofa Frana Nadasya.

Velik vpliv je imela v tej zvezi soproga Petra Zrinjskega, Ana Katarina. Od narave krasne, velike postave, ognjevitnega pogleda, je bila nad vse ponosna, odločna ter pogumna. Iskreno je ljubila svojo domovino in zato je z vsemi sredstvi želela, pripomagati k temu, da se domovina otrese tujege jarma. Kadar je drugim upadel pogum in so bili ozkosrčni in omahljivi, je bila ona, ki je zopet vžgala v srcu omahljivcev pogum. Reči moramo, da je bila Ana Katarina Zrinjska duša cele zarote in je imela vse niti v rokah.

Ona je bila tudi tista, ki je pridobila častiljubnega, a omahljivega grofa Ivana Erazma Tatenbaha za to zavezo, ta pa je pridobil svojega prijatelja goriškega deželnega glavarja grofa Karola Thurna.

NA POLJANI — najboljša Meškova povest je zopet na razpolago. Vsakdo naj jo še to zimo prebere! Stane Din 25, vezana Din 38. Naroča se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

teh prestankih napne baje hudi duh vse sile, da bi pogubil mrliča. Da se to prepreči, pihajo godci z vso silo v instrumente in listki kar dežijo. K jami si hudi duh ne upa. V grob se mrlič položi brez posebnih obredov. Po preteku nekoliko časa kosti zopet izkopljejo ter jih shranijo v ilovnate

posode. Naposled se vsi ostanki umrlega zberejo v mali grobček (kripta), ki ima podobno podkovo. Na vratih se napravi napis. Takoj ali predno se položijo ostanki k večnemu počitku, prižgejo sorodniki pri grobu dve baklji.

Iz preteklosti vladarja sovjetske Rusije.

Mož, ki strahuje tačas sovjetsko Rusijo, Stalin, je človek posebnega kova. Novodobni ruski pisatelj A. M. Aldanov, ki vsekakor živi v Parizu, ne v domovini, piše o njem:

Stalin je najpomembnejši, nesporno daleč najpomembnejši cele Ljeningove garde. Stalinova vest je obtežena s krvjo kakor nobenega drugega sodobnega človeka, izvzemši Zinovjeva. Za Stalina ni samo tuje življenje nevredno enega samega vinarja, marveč ne ceni više niti svojega lastnega življenja — v tem se ostro razlikuje od mnogih drugih boljševikov.

Kakor večina današnjih diktatorjev, je Stalin revnega pokolenja. V svoji mladosti je prestal težko šolo revščine in pomanjkanja. Odrasel je med tifliško (mesto Tiflis v Kavkaziji) sodrgo in se navzel njene surovosti.

Svojo politično pot je začel Stalin v tifliškem semenišču, kamor ga je bil dal oče, da bi se pripravil na duhovski poklic. 19-letnega so izključili iz semenišča kot nezanesljivega. Kot komunist je bil šestkrat izgnan v Sibirijo, a je vselej po kratkem času zopet ušel. Značilno je, zaradi kakšnih »zločinov« je policija izganjala Stalina. Enkrat so mu očitali, da je sodeloval pri majski proslavi, drugič se je udeležil kakih pouličnih demonstracij, tretjič je izdajal prepovedane knjige, četrtič je uprizoril štrajk v Rotschildovih tovarnah v Batumu in podobno.

V tem pa je imel Stalin vse druge stvari na vesti, o katerih se policiji niti sanjalo ni. Bil ni nič manj in nič več nego vrhovni poglavar kavkaških političnih roparjev. Največje njegovo podjetje je bilo naslednje:

Dne 13. junija 1907 ob pol 11. dopoldne sta prejela blagajnik tifliške podružnice

Ruske državne banke, Kurdjunov in prvi knjigovodja Golovjev iz Moskve četrtilijona rubljev. Denar sta osebno prevzela na pošti in sedla z njim v kočijo. Njunemu vozu je sledil drug voz z oboroženimi stražami. Oba voza je spremljala četa vojakov na konjih. Ko je prvi voz došel v notranje mesto in so prvi kozaki zavili z Erivanskega trga na Sololaško cesto, je s strehe Sumbatove palače padla bomba in se razletela, da so na kilometer daleč popokale sve šipe v oknih. Istočasno je bilo proti kozakom vrženih več bomb z obojestranskih hodnikov. Nastala je strašna zmeda; Kurdjunova in Golovjeva je vrglo z voza, nad 50 drugih oseb je bilo ubitih in ranjenik. Kaj se je v tej zmedbi zgodilo z denarjem, nihče ni vedel in policija ni v tej stvari nikogar aretirala. Danes pa je znano, da je ta drzni roparski napad organiziral Stalin ter da je denar uropal njegov pomočnik Kamo. Denar so za prvi hip skrili v stanovanju — ravnatelja kavkaškega vremensko opazovalnega urada.

Stalin ni nikak »sijajen« govornik niti pisatelj in si tega po vsej priliki tudi ne domišlja. Toda diktatorskega rokodelstva je nad vse več. Tista smer, ki se je od začetka drži, da bi se polastil gospodstva nad stranko, je bila očitno prava. Seveda pa tudi mesto vrhovnega poglavarja komunistične stranke ne utegne biti vselej dosmrtno. A če ima človek srečo, tudi vloga opozicijskega poglavarja ni preslaba. »Samo mrtvi se ne vračajo...«

Vendar je v današnji Rusiji vreme le preveč nezanesljivo in izpremenljivo in Stalin se nedvomno zaveda, da bi njegovi pristaši ob prvi priliki z razvitimi zastavami prešli v Trockijev tabor; strahovalec Rusije si svojega lastnega konca ni svest.

Ženska v vohunski službi.

»Najnevarnejša žena v Evropi. Posluhuje se različnih imen. Mednarodnega pokolenja, 28 let stara, privlačna, izredno umna; obvlada več jezikov. Velik talent za spletke. Iz revščine in gorja je postala komunistinja. Sovjetski poglavarji jo izredno cenijo. V zvezi je z vsemi znanimi komunisti v Evropi. Pospešuje revolucionarno gibanje v mnogih deželah. Vohuni za Moskvo. Obenem je v službi neke druge države. Na Angleškem je bila zaradi potvorbe potnega lista obsojena na dva meseca ječe in potem izgnana.«

To je kratek posnetek poročila bivšega uradnika na Scotland Yardu v Londonu o Katarini Gussfeld. Iz poročila samega nekaj značilnih podrobnosti:

To je najbolj zvita in najbolj prekanjena oseba, ki sem jo srečal v dolgih letih moje službe; skrivnostna žena in eden največjih sovražnikov človeške družbe. Prvič in zadnjič sem jo videl pred kazenskim sodiščem Old Bally, meseca maja 1927.

Večina v javnosti znanih ženskih zločincev je bila obdarovana z veliko osebno privlačnostjo. Ali so bile lepe ali pa je njih osebnost izžarevala čuden, tuj čar, ki je deloval na njihove žrtve kakor strup. Na vsak način so bili ženski čari njihova glavna moč. Pri Katarini Gussfeld je to drugače.

Ta žena ni lepa in o ženskih čarih se pri njej ne da govoriti. Dasi ne ravno nelepa in še manj naravnost grda, vendar odbija. Tedaj je bila 28 let stara, srednje postave, odločilnih, zelo izrazitih potez v obrazu. Kar je posebno bodlo v oči, je bil izraz zagrenjenosti in neizprosnega sovražnega zaničevanja, kar je dajalo celi osebnosti nekaj temnega, groznega.

V poteku razprave je kazala ves čas največjo mirnost in ravnodušnost in ni trenila z očesom tudi tedaj, ko je sodnik proglasil razsodbo: dva meseca ječe in nato izgon iz dežele. Še nikoli ni-

Ko so leta 1665. slovesno kronali cesarja Leopolda I. za ogrskega kralja, je ta slovesno prisegel, da bo upravljal Ogrsko in Hrvatsko v smislu določil, ki velé, da se mora držati kralj pri izvrševanju ogrskih poslov samo Ogrov, pri hrvatskih pa samo Hrvatov.

Te prisege pa cesar ni držal; ne samo da ni branil Ogrske in Hrvatske, onemogočil je celo njeno samoobrano.

Ker avstrijski dvor ni izpolnjeval obljube, se tudi Ogrri in Hrvatje niso smatrali za obvezane, držati se obljub.

Tako sta bila nezadovoljna oba naroda; iz nezadovoljstva je nastalo ter vedno bolj naraščalo stremljenje, da se odpravijo te neznosne razmere.

Smele načrte so zasnovali zarotniki, hoteli so spraviti ljudstvo tostran in onstran Donave na noge, vpasti v Moravsko, se združiti s Poljsko, tudi Štajerska, Koroška in Kranjska naj bi se dvignile; pogajali so se tudi s Francijo in Turčijo.

Toda kmalu so zarotniki morali uvideti, da so osamljeni, kajti na Poljskem je bil izvoljen za kralja Mihael Wisnavicky namesto princa Conti, ki se je zavzemal za stvar zarotnikov; a tudi francoski kralj Ludovik XIV. se je začel umikati Og-

rom in Hrvatom, ker ni imel od njih pričakovati toliko, kolikor si je želel.

Nesreča je tudi bila, da sta pred izbruhom zarote nagloma umrla palatin grof Franc Wesseleny, ki je bil zastrupljen in grof Nikolaj Zrinjski, katerega je raztrgal obstreljeni merjasec.

Prvotni namen, da se podajo Ogrri in Hrvatje pod pokroviteljstvo francoskega kralja, se je moral opustiti. Ako bi kralj to ponudbo sprejel, vzbudili bi ustajo in s kraljevo pomočjo bi začeli osvobodilno vojno.

Na mesto Nikolaja Zrinjskega je stopil Peter Zrinjski, katerega se je, ko je videl, da je osamljen, polotila obupna misel, da bi dvignil Hrvatsko v samostojno kraljestvo, v Sloveniji pa bi se vpostavila prejšnja celjska grofija v obliki vojvodine.

A ni bilo usojeno, da bi zarotniki tudi izvedli svoj načrt. Bili so med seboj drug na drugega ljubosumni ter samoljubni; namesto da bi delali, so odlašali, veliko govorili.

Tako ni čuda, da se je o tej zaroti zvedelo na dunajskem dvoru. Avstroogrski nadškof Szepesenyi je pripovedoval, da so se zvezali Nadasdy, Zrinjski in drugi ter skovali načrt, da vjamajo cesarja, ga umore ter izzovejo velik upor

Ste naročili na to?

„NEDELJA“?

Imate vsak teden? Priloge: vsakodnevni tedenski pregled in razprava ter druge podrobnosti vsakega dne, razprave pa tudi lepe povesti. Oglejte si naše ljube Gospe in mišne zgodbe za deca. Stane mesečno 10 2.— Din. (letno 24.— Din.) Še danes si naročite Nedeljo po dopisnici na naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slovenskega trga 20.

sem videl ženske, ki bi bila s toliko gotovostjo in neomajnim samopremagovanjem stala pred sodiščem. Opazoval sem jo ves čas z napetim zanimanjem. In dočakal sem, da se je vendar izdala. Ko so jo po razsodbi oddali paznicam, da jo odvedejo iz dvorane, se je nenadoma ozrla nazaj na sodnika. — Njen obraz je bil spačen od srda in iz oči ji je sijala peklenska zloba in sovraštvo.

Katarina Gussfeldt je anarhistinja neupogljive, brezčutne vrste, zagrizena do kraja, prostovoljna mučenica za stvar, ki je po njenem mnenju pravična. To je ženska, ki ima tak vpliv na vodstvo boljševiške Rusije in posebno na strašno Čeko (tajna sovjetska policija), da jo spoštujejo in se je boje bolj nego katerekoli druge ženske v komunistični Rusiji. Njen značaj je bolj moški nego ženski. Njena duševnost sliči duševnosti moškega, ki je izgubil vsak človeški čut. Popolnoma brez srca je in služi le stvari z neomejenim pogumom in brez ozira na kakoršenkoli drug interes.

O tem, kje se mudi in s čim se prizadeva sedaj, imajo oblasti jako malo zanesljivih podatkov. Toliko pa je znano, da z neutrudljivo vnemo nadaljuje delo razdejanja, upora in revolucije v tujih deželah. Vrh tega je rojena organizatorica. Najbrže ji v tem nihče v osrednjem vodstvu sovjetov ni kos. Od vseh vodilnih duhov se razlikuje tudi po tem, da ne kaže najmanjše želje po priljubljenosti pri narodu. Vsekakor ima tudi najtehtnejše razloge, da se v javnosti kaže čim najmanj.

Na Angleško je skušala priti Gussfeldtova po izgonu še enkrat, vendar je pa na prvi pogled vzbudila pozornost uradnikov, radi česar so njeno prtljago natančno preiskali. Našli so z nevidnim črnilom pisana pisma in beležke in več nerazvitih fotografskih plošč. — Preiskava je odkrila, da je delala Gussfeldtova po proslulih načinih sovjetov in bila v zvezi z najnevarnejšimi komunisti. Komisar posebnega političnega oddelka se je dalje prepričal, da Gussfeldtova ne dela in ne vohuni samo za Moskvo, marveč tudi za neko drugo

državo, ki je z Anglijo v prijateljskih odnosih. Podani so bili dokazi, da je bila za vohunjenje plačana od dveh držav.

Topot sicer potni list ni bil potrjen, pač pa so bile vse navedbe v njem popolnoma zlagane. Pri zaslišanju je Gussfeldtova trdovratno molčala in le z največjim naporom je bilo mogoče tudi brez njenih poizvedb odkriti resnico. Tako je uspelo razkrinkati najnevarnejšega sovražnika Anglije in Gussfeldtova je morala tretjič in slednjič zapustiti Anglijo.

Hočko Pohorje. Sodniški izpit pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani je napravil tukajšnji rojak g. doktor Dobrošek Josip, avskultant pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Kapela-Radencl. Naša čebelarica podružnica bo imela na novega leta dan ob štirih popoldne v gostilni Horvat pri Kapeli svoj občni zbor h kateremu se vsi člani in drugi prijatelji čebel vljudno vabijo. Tajnik.

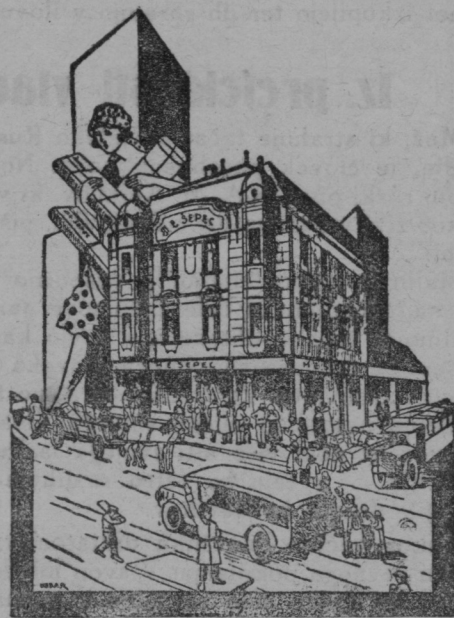
Negova. Dne 15. decembra 1929 smo spremlili k zadnjemu počitku poštenega moža, dobrega očeta Petra Serneč, posestnika iz Kunove, ki je umrl v starosti 70 let. Rajnega je zadela kap dne 12. decembra ob 6. uri tako močno, da je bil v par minutah zdrav, vesel in mrljč. Rajni je bil daleč na okoli zelo priljubljen. To je najlepše dokazala zelo velika udeležba pri pogrebu. Za njim žalujejo ne samo žena, sinovi in hčere ter sorodniki, ampak tudi sosedi.

Maribor. Ena izmed najstarejših Mariborčank bo gotovo Rojko Marija. 3. januarja 1930 bo praznovala 92 rojstni dan. Rojena je bila 3. januarja 1839 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Bila je dvakrat poročena, a je vdova že nad 35 let. Sedaj biva pri svoji najmlajši hčeri, ki pa ima za seboj tudi že pet križev. Ker se je v svoji mladosti naučila pisati in brati, pazno zasleduje današnje razmere. Ljuba prijateljica ji je dobra knjiga in pa molek. Navzlic visoki starosti ne rabi očal, pa tudi ne palice. Dobro se še spominja tudi Slomškega, kateri jo je bil birmal in kar iz spomina ji ne morejo lepi Slomšekovi nauki in pridige. V ugodnih razmerah ni nikdar živela, skrb in teža življenja sta jo vedno spremljali. A še sedaj je polna brige in skrbi za svoje in vsi jo radi imajo. Ljubezniva starka je pravi vzgled skromnosti, zadovoljnosti in hvaležnosti. Naj ji bo usojeno dočakati v zdravju in veselju še 100 rojstni dan!

Srečno novo leto

Zeli

vsem cenj. odjemalcem in se priporočata
manufakturna trgovina

M. E. ŠEPEC

Maribor, Grajski trg št. 2

Upravitelj (majer) za srednje kmetsko posestvo se išče z nastopom od 1. februarja 1930 naprej. Ponudbe na oglasni oddelek tega lista.

Bučnice, oluščene in neoluščene zamenjam s pravih bučnih oljem, lepe suhe slive kupim. Jos. Jagodič, trgovina špicerije in železnine, Glavni trg 15, Celje.

Išče se za posestvo izven mesta pristavnike (majerje). Vpraša se pri g. Krajnc, gostilna Straschil, Breg pri Ptuj.

Rešilec božičnih ugank. Rešitev ugank smo danes priobčili. Zbiranje rešitev s tem preneha. Imena onih, ki so dobro rešili in onih, ki so dobili nagrado, pa objavimo prihodnjič. Uredništvo.

Imenjarstvo mese, samo onemu, ki zna del. Kupite zalo knjigo IMENJARSTVO! Stane Din 50. Dobri se v črtni risar v Mariboru.

na Ogrskem. Turški tolmač Italijan Panagiotti je opozoril cesarskega poslanika na nevarni položaj, ker je slišal, kaj je govoril sedmograški knez Apaffy, ki je posredoval med Ogri in Turčijo; Apaffy sam je pretrgal zvezo z zarotniki, ker je verjel vezirju Köprilliju, da stremi Zrinjski po ogrski kroni. Tudi vdova bivšega palatina Wesselenya se je zbala, da je stvar izgubljena ter je obvestila vlado o zarotniških razgovorih, da bi se ognila kazni. Smrtni sovražnik Petra Zrinjskega, grof Nikolaj Erdödy, je v svoji zavisti, da ne bi postal Zrinjski premočen, izdal njegove načrte; Peter Zrinjski pa je sam razkril Nadasdyjevo namero, vzeti kralju krono z glave, kar je ta tudi potrdil, se vrgel pred cesarjem na kolena ter prosil milosti.

Neki Ladislav Fekete je hlinil nezadovoljstvo samo zaradi tega, da se je mogel udeleževati razgovorov. Vse to, kar je zvedel, je izdal dunajskemu dvoru meseca septembra 1668.

Dunajska vlada je bila dobro podučena o celi zaroti ter je uvidela nevarnost za obstoj Avstrije. Zato se je, četudi še le po daljšem obotavljanju, odločila, da nastopi zoper zarotnike. Tako je moralo priti do žaloigre, ki je bila usodepolna za slovenski in hrvatski narod.

Častihlepni, a obenem lahkomišelní in omahljivi Erazem Tatenbah je bil tudi vpleten v to zaroto. Na eni strani se je kazal vdanega cesarju in vladi, na drugi pa je hrepenel po uživanju in slavi. Danes nežen družinski oče, je v trenutku pozabil na vse in se omamljen od drugih čustev podal na pot, ki ga je nazadnje dovela v propast.

Da si je prizadeval Peter Zrinjski, pridobiti grofa Tatenbaha za zaveznika, kar se mu je tudi posrečilo, je razumljivo, kajti Tatenbahi so bili starega plemenitaškega rodu in tedaj najbolj močni na Štajerskem.

Tatenbahi so prišli iz Bavarskega kot fevdniški krškega škofa. Že leta 1290. beremo ime Otona, leta 1310. Otokarja, leta 1336. Artiba in pozneje Ivana, ki je imel od škofa v lasti gradove Olimije, Bizeljsko ter Podčetrtek ter posodil leta 1550. denar deželnemu knezu za turško vojno; padel je kot cesarski svetovalec leta 1557. v boju proti Turkom na Hrvatskem.

(Dalje prihodnjič.)

Knjiga kakor kino
so Karl May-ovi spisi
ki so do zdaj izšli 8 zvezki po Din 13.—
v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU.

Srečno in veselo novo leto želim svojim cenjenim odjemalcem tvrdke:

Mira Penič trgovka z mešanim blagom Maribor, Vetrinjska ul. 9 1607	I. mariborska mlekarina Adolf Bernhard Maribor Aleksandrova c. 51, Koroška c. 10 1598	Anton Brenčič trgovina z železnino Ptuj 1603
Franjo Vrabi trgovina z železnino Ptuj, Srbski trg 1593	Na drobno! Na debelo! A. Senčar in sin trgovina s špecerijskim blagom, deželnimi pridelki in delikatesami. Nakup in eksport jajc. Monopolska velikoprodaja soli. Zamenjava bučnega olja. Zastopstvo Vacuum Oil Comp. Ptuj 1595	Valentin Hladin manufakturna trgovina Celje 1574
Franc Ehrlich in sinovi paromlin in žaga Pesnica	Zaloga manufakturnega blaga, pletenine, otročjih in drugih narejenih oblek F. Stross, Ptuj parna barvarna in kemična čistilnica oblek. 1591	Klajnšek Franjo trgovec z mešanim blagom Maribor, Glavni trg (nova hiša) 1605
Modni salon F. Zidarič Maribor, Stolna ulica 5 1570	Josip Sulič čevlarski mojster, trgovina z lastnimi izdelki 1596 Maribor, Aleksandrova c. 30	Gostilna »Mesto Trsta« Maribor, Tržaška cesta št. 11 A. M. Beranič 1571
Josip Šinigoj trgovina z delikatesami Maribor, Aleksandrova c. 18 1599	Srečko Pihlar manufakturna trgovina Maribor, Gosposka ul. 5 1601	Ivan Sojč kipar in pozlatař Maribor, Razlagova ul. 22 1600
Ernst Gert steklo in porcelan Maribor, Gosposka 13 1597	Jos. Jagodič trgovina z železjem in špecerijo Celje	Maks Weiss bakreno kotlarstvo Maribor, Slovenska ul. 28
Franjo Duhek Maribor, Vetrinjska ulica 26 1604	Marko Čutič kotlarstvo Maribor, Slovenska ulica 18 1605	Martin Vrabi manufakturna in modna trgovina Ptuj, Srbski trg 9 1593
Franc Plazotta klobučar Ptuj, Krempljeva ulica 5	TISKARNA SV. CIRILA MARIBOR KOROŠKA CESTA 6	

Pohišstvo - Preproge
posteljnine, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, po-
hišvena tkanina i. t. d.
Karlu Preis
1277 pri
Brezplačni ceniki! Maribor, Gosposka ul. 20

Svinjske kože

kupuje **Klanjšek Franjo**
1606 Maribor, Glavni trg

Istotam se tudi zmenja za olje: bučno seme, luš-
čeno in neluščeno, nadalje solnčnice, mak in rips.

Izvanredna ponudba.

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite

kožno pelerino za dež

C. O. V. tehts samo 110 gramov, imitacija ribje
kože Imm. Odlično se je ta pelerina izkazala,
ker ne prepušča mokrote, je komodno zlo-
žljiva, kakor majhna žepna beležnica, ki se
jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadvse
trpežna. Zelo priporočljiva za dame in go-
spode (tudi za otroke) v dežju in snegu, za
izlete in sport.

Reklamna cena s posebno
kapuco in etiljem samo 70 Din
franko, zacarinjena, poslana po
poštnem povzetju, 2 kosa 138 Din.

Razpošilja

A. MARIK

export, PRAHA XVII. Londýnska 57.
(Če ne bi ugajala, jamčimo zameno.)
Naslov natančno napisati. 1481

CERKVENE SVEČE

V tem mesecu se oskrbijo cerkve
s svečami. Prosimo prečastite žup-
ne urade, da čim preje določijo
naročila, da jih moremo pravo-
časno izvršiti. Velika večina cer-
kev v lavantinski škofiji kupuje
sveče pri nas in to na splošno za-
dovoljnost. Na to opozarjamo tudi
cerkvene ključarje in druge go-
spode, ki po nekaterih krajih sa-
mi oskrbijo nakup cerkvenih sveč.
Tudi te prosimo, naj nam na do-
pisnici prijavijo, po koliko sveč
bodo prišli, da bomo imeli zalogo
pripravljeno. — Se priporoča

Tiskarna sv. Cirila, Maribor, Koroška c. 5.

Čas za agitacijo podaljšan do 1. feb-
ruarja 1930. Precej naših prijateljev-agi-
tatorjev nas je prosilo, da naj podaljša-
mo rok za agitacijo še en mesec. Radi
jim to ustrezimo. Posebno prikladen te-
den bi bil od 12. do 19. januarja. Organi-
zirajte ta teden kot agitacijski teden za
»Slov. Gospodar«, »Naš dom«, »Nedeljca«.
Nagrade se bodo dajale do 1. febr. 1930.

Zapirajte vrata!

Uboge žene! Venomer revne, venomer zaposlene, na prepihu...

Ako v kljub prepihu in slabemu vremenu želite ostati odporni proti prehlajenju, influenci, brenčanju v ušesih, zobobolu, nadubi, kašlju, sluzavosti — tedaj uporabljajte dnevno Fellerjev prijetno dišeči Elsafluid. »Elsafluid« z zakonom zavarovan! že 33 let služi to dobro narodno sredstvo in kosmetikum za drgnjenje in obkladek pri revmatizmu, gihtu in oteklinah. Tudi za želodec, pri krčih in slabostih: nekoliko kapljic Elsafluida na sladkorju!

To pomaga!

1467

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusna stekleničica 6 Din, dvojne steklenice 9 Din, specialne steklenice 26 Din.

Po pošti najmanj 1 zavoje z 9 poizkusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 specialnimi steklenicami stane 62 Din. Štirje taki zavoji že s pošt. in zavojem samo 173 Din. Naročila na naslov:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
Stubica Donja, Elsatrg 341.

Ako pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, tedaj zahtevajte Fellerjeve Elsa-kroglice, 6 skatljive 12 Din.

Jabolčne divjake

za drevesnice, češpljeve divjake, drevesca češpelj in sliv, krasno vinsko trsje v več sortah na najboljših podlagah dobite pri Drevesnici Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 1550

Trgovski učenec — se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Mora biti zdrav, iz poštene hiše, — imeti potrebno šolsko izobrazbo. Vstop 15. januarja. Slavko Geratič, Sv. Lovrene na Pohorju. 1564

Posestvo, 17 oralov, prodaja Franc Pirstner, Sv. Jurij ob Pesnici, Zgornja Sv. Kungota. 1566

Mizarskega pomočnika sprejme Ivan Zavernik, mizar, Partinje, — Sv. Marjeta ob Pesnici. 1568

Simphoneta

Lepi najboljši muzikalni instrument za dame in gospode nadomesti chromatično harmoniko, harmonij in glasovir. Naslov uprava Slov. Gospodarja pod »Simphoneta« da se pošlje popis in šola. 1508

Majerja, izvežbanega v vseh panogah gospodarstva sprejme s takojšnjim nastopom. V lesni stroki izurjeni imajo prednost. — A. Lelar, kurilnica, Maribor. 1547

Za kmete in delavce

zelo dobra postrežba, nizka cena pri

Josip Gorenjak, Celje

Kralja Petra c. 37

gostilna pri Jelenju

lastna

mesarija, klobasarna, velika zaloga; izdeluje vse vrstne mesne izdelke, svoje goveje meso, klobase in prekajeno svinjsko meso; cena suhega mesa šunk itd. 1 kg Din 26.—; klobase 1 kg od Din 15.— do Din 30.—; specialiteta blaga zajamčena. Se najuljudjene priporoča

Jos. Gorenjak, Celje.

1585

Hotel „Črni Orel“ v Mariboru odprt.

Nad 200 let obstoječi hotel z gostilno »Črni Orel« je popolnoma obnovljen in zopet v popolnem obratu.

Spoštovanim gostom, znancem in prijateljem nudimo najboljša vina in jedi, tujcem moderna prenočišča, vozom varno streho in konjem prostoren topel hlev.

Vsakemu po njegovi želji dobro, udobno in poceni je naše geslo.

1587

Franc Zemljič.

ZARAZVEDRILLO

Tat v cerkvi. Kmetu Staufen je bilo ukradenih več koz. Šel je k župniku po svet, kako priti tatu na sled. Župnik, ki je bil prebrisan, je rekel, da prisili tata, da se pokaže. Drugi dan je bila nedelja. Ko je bila maša končana in preden so začeli verniki vstajati s svojih mest, se je župnik pred oltarjem obrnil in namignil, da ima še nekaj povedati. Vsi so ubogali. Kljub temu je župnik zavpil: »Čemu ne sedite vsi, kot sem vam rekel?« »Sedimo, sedimo,« so šepetali po cerkvi. »Zdi se mi, da ne,« odgovori župnik, »oni, ki je ukradel koze Staufen, še ne sedi!« — »Da, da,« se je oglasil kmet v zadnji klopi, »tudi jaz že sedim!«

Nima vzroka. Žena prileti iz gostilne na cesto in začne vpiti k sosedu: »V gostilni tepejo mojega moža, prosim vas, hitite pomagati!« Sosed: »Jaz naj grem še pomagat? Meni vaš mož ni naredil nič hudega!«

Reklama nekaj velja. Nek kmetič je poslušal predavanje, da je dandanes reklama velikega pomena, a ni hotel verjeti. Zato je predavatelj vprašal: — »Katera jajca mi raje jemo: kurja ali purja?« Kmet je odgovoril, da kurja. On ga je dalje vprašal: »Ali so ta jajca kaj različna med seboj?« — Priznati je moral, da ne. »Torej vidiš,« ga je poučil, »mi samo zato najraje jemo kurja jajca, ker kokoš tedaj, ko jajce

znese, dela s svojim kokodakanjem reklamo, pura pa ne, ker je čisto tiho! Sedaj poznaš torej veliko moč reklame!«

»Uživajte mnogo sadja,« — je dejal zdravnik pri nekem predavanju. »Uživanje sadja še ni nikomur škodilo.« — Poslušalec svojemu prijatelju: »Ti, tale pa še ni ničesar bral o Adamu in Evi.«

Učitelj: »Kje si bil tako dolgo?« — **Učenec:** »Oče so me rabili.« — »Pa bi lahko drugega rabili.« — »Ni bilo moč, ker so me topli!«

Gospa: »Mina, zvedela sem, da ste mojo plesno obleko oblekli ter šli v njej na ples. Nesramnost! Ali vas ni bilo nič sram?« — **Kuharica:** »Seveda sem se sramovala. Moj Tine je rekel, če še enkrat pridem tako našemljena, me nikdar več ne pogleda!«

Otroška usta. Oboževalec: »Gospodična Fanika, to je pa zelo škoda, da ste tako lepe dolge lase dali ostriči!« — **Njen bratec:** »Čemu škoda, saj tako niso bili njeni!«

Katehet: »Kaj moramo storiti, da pridemo v nebesa?« — **Šolarček:** Umreti moramo!«

Dobra metoda. Sodnik: »Ali ste izvršili tatvino tako kot sem bral iz protokola?« Tat: »Ne tako praktično, gospod sodnik. Prihodnjič uporabim vašo metodo!«

V Rusiji je raj. Pravijo, da je v Rusiji raj. Pa je edin odgovoril: »Pa je res! Brez obleke hodijo okrog in jabolka jedo!«

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem

ter se priporoča za nadaljno naklonjenost **F. Senčar, trgovina mešanega blaga**, nakup jajc, kuhanega in susovega masla, suhih gob, vinskega kamna, svinjskih kož in vseh poljskih pridelkov. Zamenjava bučnic in solčnic za bučno olje. Zamenjava pšenice za moko. — **Mala Nedelja in Ljutomer.** 1584

Na prodaj malo posestvo, dve njivi, gospodarsko poslopje, dve sobi, kuhinja, shramba, živinski hlev, z opeko krito, deset minut od železniške postaje Račje, št. 28. Štefan Kovarčič. 1508

Sprejme se učenec z dobrimi šolskimi spričevali takoj. Anton Lah, umetni valjni mlin, Zgornja Polskava pri Pragerskem. 1583

Naznanilo. Vinogradnikom naznanjam, da mam cepljeno trsje na prodaj vrste Burgunder, črni in beli. V rizling Pošip Silvanec iz izabela. Vse cepljeno v Rip P. in Göthe št. 9 in več tisoč korenjakov. I. Verbnjak, Pobrež, p. Sv. Vid niže Ptuja. 1586

Pletilje sprejme pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 1538

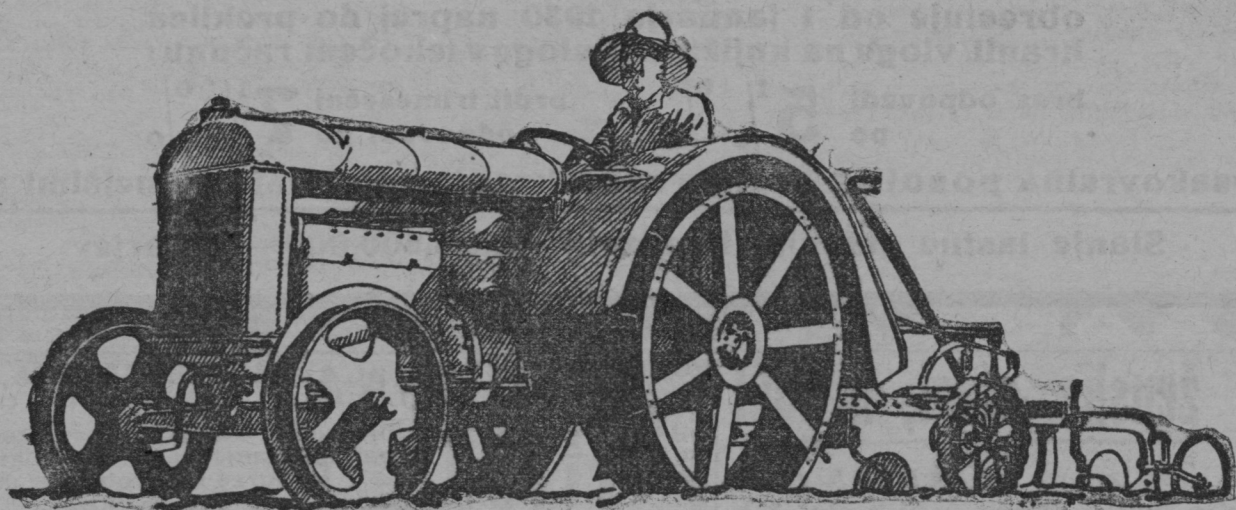
Podpisana izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, katere bi napravil moj mož Andrej Notar. Jelenče, dne 23. decembra 1929. — **Julijana Notar.** 1590

Lepa solčna hiša z vrtom na prodaj v Budini št. 72, 10 minut niže Ptuja. Cena se izve pri gosp. Franc Brmež, gostilničar in posestnik v Budini niže Ptuja. 1589

Vinčarja, dobrega sprejme Jakob Bračko — Pernica, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1532

Ali bi mogel na svojem posestvu uporabljati traktor in ali bi bil to dobičkanosno naložen kapital?

Odgovorite takoj na to vprašanje!

Vsakemu pazljivemu in naprednemu poljedelcu pride enkrat to vprašanje na misel. Je pa to važno vprašanje, ki ga moramo resno preudariti, kajti od njega zavisi bodočnost posestva-družine.

Ali bo dobiček tolikšen, da se izplača naložiti ta kapital? Tisoči gospodarjev so odgovorili na to vprašanje soglasno z: „Da“.

Fordsonova pomoč je celo mnogim gospodarjem pomenila rešitev posestva. Če jim je iz tega ali onega vzroka pretil

polom, na primer vsled povišanja delavskih mezd, ali pa vsled obubožanja zemlje, jim je Fordson pomagal iz obupnega položaja. Z manjšimi izdatki so obdelali zemljo in boljša ter bogatejša žetev je bila prvi uspeh. In leto za letom se je večalo blagostanje posestnika Fordsona.

Kar je opravil Fordson Vašemu sosеду, lahko tudi Vam opravil. Bližnji Fordov zastopnik Vam bo to dejstvo potrdil s predvajanjem na Vašem posestvu. Pogovorite se z njim!

Cena traktorja Din. 53.000.—

z blatniki in carino.

FORD MOTOR COMPANY, TRIESTE

Celjska posojilnica d. d.

(ustanovljena leta 1882)

podružnica Maribor, Aleksandrova cesta šte. 11

obrestuje od 1. januarja 1930 naprej do preklica hranil. vloge na knjižice in vloge v tekočem računu:

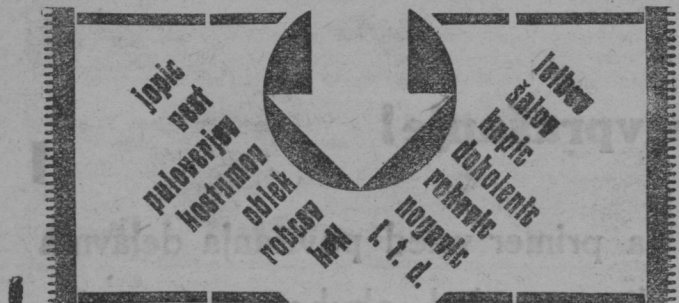
brez odpovedi po $5\frac{1}{2}\%$ proti trimesečni odpovedi po $7\frac{1}{2}\%$

Daje vsakovrstna posojila in trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Stanje lastne glavnice in rezerv nad 8.500.000.— dinarjev.

Moški, ženske, stari, mladi!

Vam vsem je naša znana PLETARNA za to simo pripravila veliko izbiro toplih pletenih

Vse iz čiste volne in tako po ceni, kakor še dosedaj nobeno leto. Zato pa predno, te reči kupite, si ogledite to

veliko zalogo v pletarni M. VEZJAB Maribor, Vetrinjska ulica 17

VOZNI RED

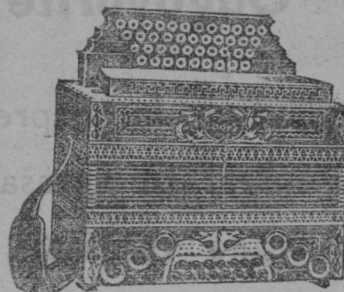
veljaven od 8. okt. je izšel. Dobi se v Tržični sv. Cirila v Mariboru in stano

2 Din

LUNA EKSPORTNA HISA, MARIBOR Aleksandrova cesta 19

Dobroznana, najboljša in najcenejša tvrdka za nakup galanterije, pletenine, kraškega blaga ter igrač na drobno in debelo. 577

LUBAS-HARMONIKE!

diatonične-kroma-tične in umetniške harmonike svetovno znane in priljubljene po tovarniških cenah v trgovini z muzikalijami

S. PERC

zastopstvo za Maribor in okolico, Gosposka ulica št. 34

Največje bogastvo je Vaš vid!

V vsakem oziru se obrnite na **R. BIZJAK-A**, izprašanega koncesijoniranega optika v Mariboru, Gosposka ulica 16

ki Vam edini garantira za strokovnjsko ter solidno postrežbo. Dobavitelj železniški, trgovski bolniški blagajni, splošni bolnici i. t. d. 1885

Delazmožnost v starosti

si zagotovite s tem, da preprečite poapnenje žilja. Preizkušeno sredstvo za to je „PLANINKA“ zdravilni čaj, ki pospešuje obtok krvi po žilah, redči kri, daje žilam prožnost in odvrta poapnenje in s tem vse znake ostarelosti, oziroma osveži in ohranja zmoglost za duševno in telesno delo. 1840

Zahtevajte v lekarnah samo pravi „PLANINKA“ čaj BAHOVEC, v plombiranih paketih po Din 20.— in z napisom proizvajalca: LEKARNA Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA

Kupci

Konfekcijska in manufakturna trgovina **Ivan Mastnak**, Celje, Kralja Petra cesta 15

Lastna izdelava perila in oblek ter nudi ugodno priliko, da si nakupi vsakdo po najugodnejši ceni iz prvovrstnega blaga narejena oblačila.

Velika izbira usnatih sukenj.

Velika zaloga najlepših štofov, hlačevine, blaga za perilo, krojaške potrebščine in razne vrste drugega blaga. 1405

Pozor

Predno si nabavite zimsko blago obiščite

Trgovski dom

v Mariboru.

Največja modna trgovina v Sloveniji meri 98½ mtr z 36 velikimi izložbami. Velikanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. KONFEKCIJI plašče od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod. Modne knjige zastonj. 1899 Modne knjige zastonj.

Hočete se rešiti Vašega revmatizma in protina?

Trganje in bodenje v udih in sklepih, otekli udi, skrivljene roke in noge, trganje in bodenje v raznih delih telesa, celo slabost oči so večkrat posledice revmatizma in kostobolja, ki se mora odstraniti, ker drugače bolezen vedno bolj napreduje. Jaz Vam nudim zdravilno pitje, ki razkroji sečno kislino, pospešuje izmenjavo snovi in izločevanje, torej ne kako univerzalno ali tajno zdravilo, ampak en produkt, ki ga proizvaja narava sama za odrešenje bolečavega človeštva.

Vsakemu dam brezplačno za poskus!

Pišite mi takoj in Vi dobite od mojih po celem svetu nahajajočih se skladišč popolnoma brezplačno in franko en poskus obenem z podučljivo razpravo. Vi se boste sami prepričali o neškodljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem delovanju.

AUGUST MÄRZKE, BERLIN-WILMERSDORF, Bruchsalerstrasse No. 5.
Abt.: 24. 1572

**KUPIM zelen
HMELJ**

1577

Večji vzorec se naj pošljejo na fvrčko:

JOS. PAUER, Braslovče

Dekla za vse z otrokom išče službo. Lesnik Roza, Vrhov dol, Ljub. 1575

Iščem starejšo šitki-njo, iznujeno v hišnem delu (brez živine), pošteno, prijazno, zvesto in pridno. Nastop službe takoj ali 1. januarja 1930. Pismene ponudbe na: Matilda Devide, soproga lekarnarja, Sv. Lenart v Slov. goricah. 1542

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob prebriski izgubi našega prebлага soproga, oziroma očeta gospoda

Valentina Pečovnik,
posestnika v Rdečem bregu,

izkazali sočustvovanje ter nas v žalosti tolažili, se najiskreneje zahvaljujemo. Prav posebno pa se zahvaljujemo domačemu preč. g. župniku Oblaku za tolažbo rajnemu med boleznijo, za spremstvo pri pogrebu in za v srce segajoči žalni govor ob grobu, g. bogoslovcu Rupertu Pušnjak za spremstvo pri pogrebu in za vodstvo petja, g. zdravniku dr. Faschingu za obiske med boleznijo rajnega, domačemu pevskemu zboru za lepi žalostinki, vsem darovalcem cvetja, sorodnikom, sosedom in znancem ter vsem, ki so spremljali blagega pokojnika na zadnji poti.

Obenem prosimo, da ohranite rajnega v blagem spominu.

Pri Sv. Lovrencu na Pohorju, dne 17. decembra 1929.

1567

Rodbina Pečovnik.

Vsem svojim gg. odjemalcem,
pojateljcem in znancem želim
veselo in srečno novo leto!

Ivan Hayni
Maribor, Oľehoandrova c. 48

Obenem priporočam svojo bogato zalogo prvovrstnih poljedelskih strojev kot slamožeznic, reporeznih, vitlev, mlatic itd., posebno tudi bencinskih motorjev ter vse ostale potrebščine po zmer-nih cenah. 1569

Specialiteta:

Otroške nogavice
Ženske nogavice
Moške nogavice

L. PUTAN, Celje
Ustanovljeno leta 1898

Kuhinjsko posodo vse vrste dobite v trgovini
Fr. Senčar, Mala Nedelja. 1501

Najboljši in najcenejši rum si sami naredite, če si kupite Rumov cvet v drogeriji WOLFRAM (Kanc), Maribor, Slovenska ulica. 1302

Kmetovalci! Kdor hoče svoje pridelke dobro prodati, naj se obrne na trgovsko agenturo F. Jarh, Maribor, Koroščeva 20. Informacije vsak čas na razpolago. Pri pismenih vprašanjih je priložiti znamke za 3 Din. 1516

Kmetje najboljšo zameljete seme za bučno olje in prešate v tovarni bučnega olja
J. Hochmüller v Mariboru, južna stran državnega mosta. 1330

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

F. Z. Z. Z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja.

1

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3.

Podružnica: CELJE, Cankarjeva 11, nasproti pošte.

(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje najugodnejše.**

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti **jamči dravska banovina** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.
Zato so naložbe v zavodu pupilarno varne.

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

669

Prvovrstna glazbila direktno iz
TOVARNE
oziroma tovarniškega skladišča.

Veliki
ilustrovani

CENIK

dobite zastoj!

Naročite ga od največje odpreme trdnice glazbil v Jugoslaviji:

MEINEL I HEROLD

tovarna glazbil, gramofonov in harmonik

podružnica **MARIBOR, br. 106-B** 1159

Violine	od Din 95.—	napr.
Tamburice	od Din 98.—	napr.
Mandoline	od Din 130.—	napr.
Trube	od Din 505.—	napr.
Gramofoni	od Din 345.—	napr.
Roč. harmonike	od Din 85.—	napr.

**Rozine, cvebe, kavo, čaj,
riž, banaške mlevske iz-
delke vseh vrst, žito itd.**

najceneje pri 1539

ANTON FAZARINC

Zamenjemo žito za moko.

Celje

**Suhe gobe
fižol
orehe**

1541

in druge pridel-
ke plačuje
najbolje

**Sever & Komp.,
Ljubljana**

Svinjske kože kupuje
vedno trgovina **F. Sen-
čar, Mala Nedelja in
Ljutomer.** 1562

Proda se posestvo z go-
spodarskim poslopijem,
lepi travniki, gozd, sa-
dovnjak in vinograd —
skupaj 20 oralov. Več
se izve pri **Anton Mag-
dič, Drakovci, p. Mala
Nedelja.** 1561

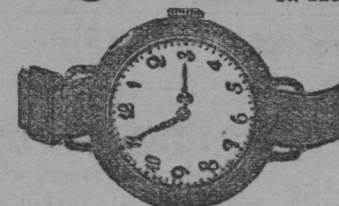
Domače dežnike dobite
v novi trgovini, **Sloven-
ska ulica 12, Maribor,**
pri tvrdki **M. Faval-
Vidmar.** 1563

Vaš prvi pogled

pri kupovanju ure naj bode posvečen zaščitni
znamki. Staroznane znambe „**IKO**“, „**OMIKO**“
in „**AXO**“ iz švicarske tovarne ur tvrdke
H. Suttner Vam nudijo jamstvo, da kupujete so-
lido odporno uro. — Uro za celo življenje!
Ker se uporablja samo izbrani material velike
finise in trajnosti.

Ze 44 Din dobite pravo švicarsko Anker-
za 44 Remontoir žepno uro št. 120 in samo
58 Din stane prava švicarska Remontoir-Roskopf
ura št. 121 s la strojem, s svetlečim se radium
številkami in ka- 98 Din dobite zapestno uro
zalcimi. Ze za 98 št. 3720 s kožnatim jer-
menom, dobrim strojem in dobre kakovosti. A
prava poniklana Anker-budilka 49 Din.

št. 125 stane samo 49 Vsaka
Suttner ura je točno pre-
gledana, zapira se proti
prahu sigurno in pošilja se
jo po povzetju, z večletnim
jamstvom. Rizika ni, ker to
kar ne ugaja se zamenja,
ali pa se vrne denar.

Tudi Vi dobite brezplačno

novi veliko ilustrirano domačo knjigo ženskih in
moških ur, verižic, prstanov, uhanov, okrasnih
predmetov ter zlatih, srebrnih darov itd., če jo za-
hatevate. Pišite še danes svetovni razpošiljalni tvrdki
H. SUTTNER, LJUBLJANA ŠT. 992.

Posestvo vzamem v na-
jem ali kupim, srednje
velikosti. **Jožef Stajner,**
Gradiška 39, pri Mesa-
rec, pošta Pesnica. 1565

Sobo- in črkoslikanje
izvršuje po ceni in o-
kusno **Franc Ambro-
žič, Maribor, Grajska
ulica 2.** 1276

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 25.000.000.—.
Posojila na vknjižbo, po-
rošitvo ter zastavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000
članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem,

Rentni in invalidni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.

NOVOLETNA PRILOGA

Veselo, srečno in blagoslovljeno Novo leto

želita

cenj. naročnikom, prijateljem, čitateljem
in agitatorjem uredništvo in uprava

„Slov. Gospodarja“!

Iv. Vesenjaki:

Ob novem letu!

Ob novem letu si ljudje želijo za bodočnost vse dobro in lepo ter sklepajo račune o svojem preteklem delu in premetrijo svoje uspehe in neuspehe.

Tudi kmetovalci morajo ravnati tako: trdno stoječ v sedanjosti pregledati preteklost in si biti na jasnem s svojimi nameni za bodočnost. Živini in ljudem, ki nimajo ne ponosa ne želje biti ali postati svoji lastni gospodarji, pač ni potrebno misliti, presojudati in delati načrte, toda naprednemu in neodvisnemu kmetovalcu je to v današnji dobi brezpogojno potrebno. Kdor ne napreduje, ta zaostane, kdor obtiči tam, kjer trenutno je, tega prehitijo drugi ter gredo mimo njega in preko njega. Nova doba brez milosti in brez sočutja stare vse, kar ji je napoti in kar ni na višku sposobnosti v dnevni borbi za obstanek. Gledati dejstvom v obraz, spoznavati resnično stanje ter po tem uravnati svoje delo, to je vsa modrost.

Ko je sv. Janez od starosti že tako obnemogel, da so ga nosili med njegove vernike, jim je še vedno zamogel svetovati najvišjo krščansko čednost: »Otroci, ljubite se med seboj!« Ravno tako zamore vsak resničen prijatelj naših kmetovalcev reči: kot krščanski možje in kot kmetovalci uprite svoj pogled v Boga, med seboj pa gojite pravo vzajemnost! To je osnova, na kateri zidate in držite svoj stan, svoj dom in družino.

Poleg vzajemnosti pa stalno naglašamo: izobrazbo in sicer splošno in strokovno. Posebno strokovno izobrazbo

je treba pri nas zelo poglobiti. Kdor zna s kravami voziti še ni sposoben za strojevodjo pri brzovlakovem stroju. Ravno tako: Kdor zna priprosto orati, kopati in sejati, še ni novodoben kmetovalec, sposoben za svetovno gospodarstvo in konkurenco. Torej več izobrazbe, posebej še v svoji stroki!

Mislimo tudi na mladino in njeno bodočnost! Slepa ljubezen ali pa vne-marnost povzročata, da našega bodočega rodu primerno ne usposobimo za poznejše življenje. Ne to, ali boš dal otrokom za doto par dinarjev več ali manj, temveč to, kako ga boš usposobil za borbo in obstanek v njegovem življenju, ko ti doraste, to bo njegova največja dota! Zato tudi naši dobri kmetski mladini več strokovne izobrazbe in več pametne stanovske samozave-
sti, toda ne puhloglave ošabnosti!

Sedaj v zimskih dnevih bo čas, da se o vsem tem pogovorimo, da se tudi marsikaj naučimo ter spopolnimo svoje znanje. Prirejale se bodo strokovna predavanja, poučevalo v eno- ali večdnevnikih tečajih. Ne zamujajte priložnosti! Nikdo vsega ne ve, vedno se še nekaj naučimo. Povrh pa je naša krščanska dolžnost, da z besedo in dejanjem učimo in dvignemo tudi svojega sobrata, ako sami precej znamo.

O stanju našega gospodarstva, o napredku v tujini in doma, o potrebah in težavah, o potih in sredstvih, kako si hočemo pomagati v bodočnosti, vse to se bomo pogovorili v »Slovenskem Gospodarju« ob raznih prilikah. Za danes k novemu letu samo zgornja splošna razmotrivanja in pa prijateljsko iskreno: Bog nam podeli blagoslovljeno novo leto!

Prevaljski:

Novoletna bajka.

Lepa in velika je prevaljska fara. Visoko pod Uršljo goro sega, na Tolsti vrh in pod Strojno, preko Leš tja blizu Mežice. Šest cerkev ima in sedme pol na Brinjevi gori. Dvajset gostiln še in tudi kavarno.

Novoletno bajko prevaljske fare vam bom povedal; prav taka kakor povsod, kjer to noč prešerno nazdravljajo novemu letu; prav taka kakor povsod, kjer vstajajo to noč gospodarji in s po-božno grozo molijo angeljsko češčenje; prav taka kakor povsod, kjer begajo to noč nemirne duše in prihajajo k svo-
cem, trkajo narahlo trikrat na okna: za spomin — in tavajo in ječijo po hiši in hlevu, po polju in gozdu, kjer so nek-daj domovali.

Prav taka je ta bajka kakor povsod, kjer se to noč zbirajo patroni podruž-nih v farni cerkvi in pišejo knjigo živ-ljenja ter beležijo tiste, ki se bodo v novem letu rodili in ki bodo — umrli.

Komaj se je zmračil Silvestrov večer, je stopil sv. Lenart z oltarja in se podal iz cerkve. Dolgo pot je imel do fare, dve uri gotovo, ker je pot s Plata prav slaba.

Zavil se je v plašč in stopil iz gozda, kjer skrito čepi cerkev, opasana z rja-vo verigo. Šel je mimo Kajžra, grede še pogledal skozi okence v izbo, kjer je družina pravkar molila rožni venec, in se zadovoljno nasmehnil.

Dober čuvar so oče Kajžer za šentle-narško cerkev.

Mimo Predovnika in Daneva je hitel, mimo Najevnika po razgrapani poti skozi gozd na Papeža.

»Ali bosta že čakala onadva?« je po-mislil na leška patrona. »Jaz ju ne bom.«

Po vsej poti ni srečal nikogar in pri-jetno mu je bilo pri srcu. »Kar je mo-jih na Platu, se zvečer doma držijo,« se je pohvalil.

Ko je prišel na cesto v leškem grabnu, je pri prvi hiši zagledal leška patrona. Sv. Volben je imel škofovsko kapo na glavi in palico v roki, sv. Ana pa je ponižno stala za njim.

»Dober večer!« je pozdravil sv. Lenart. »Mislim sem, da se bosta izognila grabna in hiš in šla čez hrib na Ladrata.«

»Preveč polzko je tam dol,« je odvrnil sv. Volbenk.

»No, saj je prav, da prideta včasih s samotnega hriba tudi dol v graben med svoje knape,« ju je podražil sv. Lenart, ko so šli mimo rudniških hiš. — »Škoda! Tam gor imata dve cerkvi kar na kupu, tu spodaj pa nobene ni.«

Sv. Ana se je žalostno ozirala po ubogih kočah, kamor ni posijalo solnce ne poleti ne pozimi. Nasproti njim so prišli mrki možje s karbitovkami; obrazi so jim bili rumeni in trudni.

»Glej, Jezusovi bratje,« je šepetala sv. Ana in molila zanje.

»Čujem, da jih je mnogo odšlo na Francosko in Holandsko za kruhom. — Kaj res ni več premoga tu?«

Sv. Volbenk je zamahnil s palico in ni rekel nič.

Molče so korakali dalje. Pust in mračen je bil graben, stiskal se je vedno bolj, tako da je vsem odleglo, ko so prišli čez Mežo. Pri Rebernikovi kovačnici so obstali.

»Ceste so pa res slabe,« je menil sv. Volbenk in si pogledal po blatnih čevljih.

»Slabe, slabe,« se je oglasil sv. Janez, ki je pravkar prišel s Poljane.

»No, ti si imel najlepšo! Če bi bil k Hrastu stopil, te bi bil gotovo z avtom pripeljal,« je pozdravil sv. Bolfenk patrona s Poljane.

»Najbližji si, pa si zadnji,« ga je podregnil sv. Lenart.

Iz sosednjih gostiln je zadonela silvestrovska razposajenost.

Sv. Janez Krstnik je hudo pogledal in bi bil najrajši šel nad veseljake s kako spokorniško pridigo.

»Vse novo, vse novo!« se je čudil sv. Lenart, ki je med letom malo kaj izvedel, kaj se godi po dolini. Kar nagledati se ni mogel ličnih in čednih hiš. »Prevalje bodo kmalu mesto, če pojde tako naprej. Glej, glej! Celo kavarno že imajo!«

Sv. Janez je gledal strogo pred se in se ni zmenil za posvetno lepoto. Strumno je korakal na čelu in le včasih je ošvignil sv. Lenarta s karajočim pogledom, češ, bolj ko cveti posvetnost, bolj hirajo duše. Sv. Lenart pa je bil dobre volje, še zažvižgal bi bil in dejal: »Nikar, sv. Janez, tako strogo ne glej! Saj je lep božji svet! Gorjanec sem in Gorjanci smo veseli.«

Mimo farovškega polja so prišli, kjer ima »Korotan« veliko žago in ogromne kupe lesa.

»Kaj bo, kaj bo,« je zmajal sv. Volbenk, ki se je ustrašil za lepe gozdove, ki so vsako leto bolj redki.

Deset je bila ura, ko so prišli pred farno cerkev. Pred župniščem je čakala sv. Barbara, ki je prišla sama z bližnjega griča nad Brančurnikom. Poleg nje sta stala ponižna sv. Kozma in Damijan z Brinjeve gore.

»No, ali sta še vedno sama v leseni kapelici?« je pozdravil sv. Lenart tovariša z Brinjeve gore.

»Kamenje je že pripravljeno za cerkev,« je potrdil sv. Kozma.

»Oh, saj to je že dvajset let pripravljeno,« je odvrnil sv. Lenart. »Kdor od nas svetnikov doslej ni prišel pod streho, odslej bo težko. Ljudje so danes drugačni.«

Sv. Kozma in sv. Damijan sta žalostno prikimala.

»Pojdimo,« jih je pozval sv. Volbenk. Spoštljivo so si otrcali sneg in blato ter stopili v stransko kapelo farne cerkve.

Tedaj se je razlila rajska svetloba po svetišču, z velikega oltarja je stopila Marija in prišla med svetnike. Pokleknila so pred njo, poljubili ji rob plašča in šepetali:

»Zdrava, Kraljica!«

»Zdrava, Mati božja!«

Neskončno milo se jim je smehljala, krona se ji je bleščala na glavi, dva angela sta jo spremljala.

Nato so odšli vsi po vrsti pred glavni oltar, kjer se je odprl tabernakel in zableščala monštranca, v njej pa Jag-nje božje.

Do tal so se priklonili in v zboru častili Svetega, Mogočnega, Dobrega:

»Svet, svet, svet ...«

»Svet, svet, svet ...«

Potem so molili drug za drugim:

»Za uboge ... Za lačne ... Za tiste, ki se jočejo ... Za tiste, ki jih ljudje sovražijo ...«

»Za vse tiste, ki se naši priprošnji priporočajo ...«

»Za vse tiste, ki se naši priprošnji priporočajo ...«

Molili so, ko je odbila enajsta ura; molili, ko je bila dvanajsta.

Tedaj je zašumelo krog cerkve, mrtvi so vstajali, begali in hiteli na svoje nekdanje domove, trkali in nemo pro-

sili; trkali narahlo trikrat in opominjali ...

Še bolj goreče so molili svetniki. Ko je odbila dvanajsto uro, je bilo zopet vse tiho.

Svetniki so vstali in odšli z Marijo, farno patrono, v kapelo. Angeli so jim prinesli klopi, da so se usedli. Pred njimi je bila velika knjiga faranov, rajnih in živih in tistih, ki se še niso rodili.

Listali so po nji in pisali novo življenje, ki bo vzrastlo v novem letu, in pisali smrt ...

Komu so jo zapisali? Nekoč se je ba-je neka radovedna ženska skrila za krstni kamen in prisluškovala seji svetnikov. Neumnica je menila, da je svetniki ne bodo opazili. Ti se niso brigali zanjo, ker jih itak ni mogla razumeti; le na koncu je stopil eden k nji: »Ženska! Za plačilo tvoji predrzni radovednosti naj ti bo dano, da boš videla vse tiste, ki smo jih nocoj zapisali smrti, z mrtvaško glavo!«

Zjutraj je našel organist nesrečno radovednico v nezavesti. Ko je prišla k sebi, je z groznim krikom zagledala pred seboj moža — z mrtvaško glavo. Pri maši na novega leta dan je videla med verniki kakih šestdeset otrok, fantov, deklet, žen in mož — z mrtvaškimi glavami. Ko je pol blazna prišla domov, je zazijala pred ogledalom; kajti tudi iz njega se ji je režala — mrtvaška glava ...

Teden dni potem so jo pokopali. —

Da, v novoletni noči pišejo farni patroni v knjigo življenja in smrti.

Bog ve, koga!

Morda očeta? Mater? Brat? Sestro? Nevesto? Ženina? Moža? Ženo? Otroka? —

Zahvaljen Bog, da ne vemo ... — —

Ko je odbila ura ena, so prihajali svetniki zopet iz cerkve, h gospodu dekanu so še šli in ga v sanjah pozdravili ter mu želeli veselo novo leto — zanj in za vso faro ...

Iv. Vesenjaki:

Iz razgovora z visokim vojaškim dostojanstvenikom.

Višji vojaški dostojanstvenik, ki biva že več let v Sloveniji in ima za naše ljudstvo veliko razumevanja in ljubezni, mi je na moja vprašanja v razgovoru dal zanimiva pojasnila. Dobro je, da bistveno izve naša mladina, naši starši in vzgojitelji.

Zdravje.

»Vsako leto vidite velik del naše odrastle mladine. Ali mi hočete povedati kaj splošnega o zdravstvenem stanju?«

»Moška mladina na severni meji naše države, mislim predvsem na slovensko kmetijsko mladino, je povprečno zelo zdrava in razmeroma krepka. Telesnih hib in nedostatkov od rojstva je malo, vendar je pri nekaterih opaziti zdelanost in pri nekaterih posledice slabše hrane.

»Ste opazili kakšne posebne bolezni?« »Niti stalnih posledic kakšnih na-

lezljivih bolezni niti bolezni samih ni veliko. Posebno pohvalno in razveseljivo za vsakega ljubitelja naroda in države pa je, da ni niti desetinke odstotka najgnušnejših spolnih bolezni, posebej pa prav nič med kmetijsko mladino. Lahko rečem: v tem oziru je ljudstvo zdravo in neokuženo; le nekaj trahoma je med ljudmi v Prekmurju.« (Trahom je nalezljiva bolezen na očeh.)

Obnašanje in alkohol.

»Srčno me veseli vaša opazovanja o zdravstvenem stanju naše mladine. Ali bi mi hoteli povedati, kaj ste opazili, kašnega obnašanja je naša mladina in ali je prišla pred vas pijana?«

»Obnašanje mladine je pretežno lepo in dostojno. Vidi se to tudi iz odgovorov na vprašanja, ki jih često stavimo. Odgovori so večinoma točni, jasni in stvarni, vendar ne povsod. Tukaj opa-

zujem, da nekateri kraji zaostajajo za drugimi. Tudi v krajih, ki so pretežno dobri, se najdejo redki posamezniki, ki so nerodni, neokretni in malo neotesani. Ti so navadno tudi pijani ali vsaj močno vinjeni. Opazujem pa, da je leto za letom več popolnoma treznih mladeničev. Zelo čudno pa se mi zdi, da pri vas Slovencih ženske razmeroma veliko pijejo in sem že videl tekom let precejšnje število pijanih. To je velika škoda in nevarnost za bodočnost naroda in tega pojava drugod po svetu nisem opazil v toliki meri.

Skušal sem mu k tej žalostni točki dokazati, da vidi malo preveč temno, da posebej pri ženskem svetu ni tako hudo in da drugi narodi tudi pijejo, toda on sam je videl in jaz sem žalibog na tistem moral priznati, da ima v jedru vendar prav. Vprašal sem ga hitro dalje:

»Kaj ste sicer opazili med nami?«

»Videl sem, da so mladeniči in ves narod povprečno zelo snažno in večinoma okusno oblečeni. Opazil sem, da so kmetske hiše in hišice lične, snažne, imajo večinoma lesena tla in skromno, toda praktično pohištvo. Narod razmeroma veliko čita in je pobožen. Sploh se mi zdi, da imajo vaši duhovniki med ljudstvom veliko veljavo; mnogo bolj, kakor sem to opazil drugod. Meni je to

razumljivo, saj so šolani in inteligentni in se poleg poklica bavijo ali z gospodarstvom ali s prosveto ali s socialnim delom.

Posebej še moram naglašati, da se mladeniči z dežele brez izjeme, v okolici mest in iz mest pa po ogromni večini odzovejo redno pozivom k naborom in v vojaško službo ter k orožnim vajam.

Veselil sem se tega odgovora in pojasnil, kako vsi sinovi iz kmetijskega doma, predvsem pa naši duhovniki — prav v duhu Slomškovem delajo za splošno izobrazbo, za gospodarski napredek in za probujo narodne zavesti in vzgojo državlanskega ponosa za našo Jugoslavijo. — Omenjal in pojasnil sem, kako je mogoča ta povprečno izredno dobra slika, ker se vrši vzgoja po materi, po šoli in posebno v naših mladinskih in prosvetnih ter nabožnih organizacijah v pravem versko-nravnem duhu in da smo Slovenci ravno radi te vzgoje takšni, kakor nas je on opazoval. Moje prepričanje je tudi, da v bodoče samo tedaj ostanemo res telesno krepki, ako živimo in delujemo v duhu Slomškovem. Senčne strani in slabosti skušajmo še bolj odstraniti, kajti tudi to je dolžnost, ki jo imamo kot Slovenci — Jugoslovani in kristjani.

Januš Golec:

Doživljaj ob nastopu novega leta.

Po maturi me je uprašal oče: »Kaj in kam se boš odločil sedaj?« »Za slikarja umetnika se bom izučil na visoki šoli,« sem odgovoril pohlevno. Oče je nagubančil čelo v jezne gube in me podučil s trdimi besedami: »Kaj — za malarja boš? Mar bi te bil dat v uk k Lenkinem Tonetu na Buče. V štirih letih bi že izrezaval in malal svetnike na lastno roko in brez posebnih stroškov iz mojega žepa. Le pazi, da ne boš pri višji slikarji stradal kruha in se potepal raztrganih hlač po tujini!«

Podučne besede iz očetovih ust so mi segle globoko v srce. Nisem šel gledat umetno izdelanih svetcev kam v Gradec ali na Dunaj, ampak sem začel proučevati življenje mož božjih za stenami mariborske bogoslovnice. Težnje po risanju ter slikanju nisem mogel zatreti in sem se vežbal ob prostem času sam v stroki, ki mi je bila pozneje tolikokrat v uteho ter razvedrilo.

Dobro se mi je godilo v predvojni kaplanski službi, ker sem znal potegniti s svinčnikom po papirju in s čopičem po platnu ter lesu. Nisem se povspel do umetnika, pač pa radevolje izvrševal priprosta slikarska naročila. Kolikim župnikom sem preslikal župnišča za dobro postrežbo in večerno originalno zabavo v pogovoru. Gospodinje po favorjih so me nosile na rokah, ker sem jim napleskal na stene vse mogoče kuhinjsko orodje, perutnino in dober tek vzbujajoče živali v surovem in pečenem stanju.

Kar na lastno pest sva zamenjala s kakim tovarišem prijateljem planin za nekaj dni kaplanski mesti. Jaz sem se

čudil po opravljenem dnevnem slikarskem delu lepoti ter bogastvu ravnin; tovariš se je divil razgledu raz planinskega Radla.

Leta 1913 je bila za slikanje ugodna zima do Treh Kraljev. Gostoljuben župnik šaljivec in original v vsakem oziru me je naprosil, da bi mu oblekel v barve njegovo pravkar dogotovljeno hišo, katero je pozidal sebi in sorodnikom za pokoj. Med božičnimi prazniki in novim letom župnikov kaplan v hribe in jaz v vinorodne nižave na delo in še bolj na nikdar zabne zabavne večere pri gospodu, ki je v življenju marsikaj videl, doživel in znal tudi povedati, da je bilo zanimivo na resno ali smešno polno plat.

Na starega leta dan sem bil gotov. — Silvestrov večer in novo leto bi še najprej bil v lepem kraju in potem nazaj — med siromašni, priprosti — a dobri hribovski narod.

Župnija, kjer sem bil na celotedenski šteri, je imela grad s posestjo in seve tudi posebnega oskrbnika. Ta gospod je bil rodod nemški Čeh, vendar že dolgo med Slovenci. Za boljše — na deželi takozvane imenitne ljudi je bil dober, postrežljiv in darežljiv. Reveža ni mogel trpeti in mu je stopal na prste pri vsaki priliki. Bog varuj siromaka, ako ga je zalotil pri nabiranju malin, grabljanju listja ali trganju suhih vej po ogromnih grajskih gozdovih! Naravnost strah je bil za lovske tatove in divje lovce. Ni bilo za šalo, ako se je srečal kak nepoklicani z oskrbnikom pri ve-

černem čakanju na zajca ali pri zgodnji preži na srnjaka.

No, ta-le gospod grajski oskrbnik je zvedel za moje župnikovem novim ste-nam zaupane slikarske talente. Poval bil je gospoda fajmoštra in mene v svoj stan na bolj slovesno praznovanje Silvestrovega večera. Sva se odzvala povabilu, ker pričakovanje novega leta je prijetnejše in mikavnejše v — večji družbi.

Oskrbnikova soproga nas je gostila, da se je šibila miza od jedi in pijače. Vino in kolobarji cigarnega dima so nas ogreli kmalu v prav živahen pogovor. Besedo je držal za vajeti skrajja kajpada zgovorni gospod župnik, ki je služil pred vstopom v bogoslovje cela tri leta vojake v Trstu. Kaj vse je znal povedati v znatno raztegnjeni vsebini, kako je stražil kot prostak na skali na Opčinah nad Trstom. Grozna nevihta se je zbrala nad njim z bliskom in gromom, on pa je stal liki hrast s puško z nasajenim bajonetom v desnici. Naenkrat švigne na dolgo cikcakasti blisk in predno je strašno zagrmelo, je že smuknila strela v špico bajoneta in po jeklenem delu puške v skalo in med razpršenjem kamenja navzdol proti Trstu. Tak junak je bil, da niti omahnil ni pri tresku v bajonet. Osmodila ali poškodovala ga ni električna sila z neba, ker se je oklepala njegova desnica le lesenega dela orožja.

Na upravnajduško odpornost napram siloviti vremenski nesreči smo trčili ter pili. Za tem so sledili župnikovi doživljaji iz onih mesecev, ko je že bil »pik zibner« (računski narednik).

Oskrbnik je že komaj čakal, da si je poplaknil fajmošter od pripovedovanja suho grlo in zagrabil takoj on za motivov govora iz njegovega življenja. Kaj gromska strela v bajonet, njega je — ustrelil presenečeni in do zob oboroženi divji lovec iz pištole naravnost v čelo in od blizu. Svinčenka se je odbila ob njegovi po češko trdi črepinji in zapustila še danes vidno neznatno brazgotino. Lovskega roparja je seve ujel in ga gnal v pest pravice.

Pri krami s takimi res mozeg pretre-sujočimi doživljaji jaz mlado neizkušeni hribovski kaplan se sploh nisem upal v štih z junakoma.

Ker se je ogreval oskrbnik vedno bolj in bolj za najostrejšo postopanje napram gozdnim prestopkom, ga je začel župnik jemati na lepo, naj pokaže v novem letu nekoliko več prizanesljivosti revežem, ki vendar morajo imeti steljo in drva za zimo. Enkrat ga je otela trda butica življenjsko nevarne luknje skozi možgane, bogznaj, če ga bo še drugič, ako bo tako strog ter neprizanesljiv.

Dobrosrčni župnik in grčasti oskrbnik bi se bila skoro sprla pred polnočjo, da ni prinesla gospodinja čaja na mizo in opomnila na slovo od starega leta in na pozdrav novega.

Pustili smo lovske tatove, naj čakajo na novo leto, trkali in pili, ker bližala se je polnoč. Po izpraznjenem čaju je moral fajmošter ven iz sobe, oskrbnikova soproga je odbrzela v kuhinjo s prazno posodo, jaz sem se stisnil k pe-

či, oskrbnik je pisal na podboje s kredo številke: 1-9-1-4.

Ura je bila dvanajst, oskrbnik je sedel za mizo s hrptom proti oknu. Jedva je dvignil z mize cigaro, da bi mi jo ponudil za novo leto, ko se je zunaj pred oknom nekaj zablisnilo, in skozi dve šipi je buknil v sobo strel. Oskrbnik je telebil pod mizo in kako je bilo tedaj z menoj, sam nisem znal.

To je bil prvi strel, kojega svinčeni izstrelki so leteli tik mimo mene, se zakopali na globoko v vrata in ranili v glavo človeka.

Junaka s strelo v bajonet ni bilo nazaj v sobo, oskrbnik je ležal pod mizo v omedlevici in jaz se nisem upal iz zapečka.

Največ duhaprisotnosti je še pokazala oskrbnica, ki je udrila v sobo in se vrgla na okrvavljenega moža. Močila mu je čelo z vinom in res kmalu je odprl oči in se prestrašeno ozrl. Na vsa hipna ženina vprašanja je potrepal z očmi in molče odgovarjal, da razume, le govoriti še ne more. Ker žrtev nočnega napada ni bila mrtva, je bil tudi naš največji strah kmalu pri kraju. — Ranjenca smo položili na posteljo, smo mu sprali glavo in ovijali z obvezami. Gospod župnik kot bivši vojak in pikzibner nama je zagotavljal, da črepinja ni preluknjana, ker sicer bi bil zadeti v najglobokejši nezavesti, če že ne — mrtev.

Prva skrb je bila: takoj po zdravniku, ker prevoz je bil preveč tvegan. — Gospa je odpravljala hlapca v trg, z župnikom sva pregledala položaj ob zločinu.

Brez dvoma je bil namenjen strel — oskrbniku, ker je porabil prežar baš ono priliko, ko je bil oskrbnik edini na pravem in gotovem cilju. Nekdo nas je moral opazovati že dolgo pri oknu. — Prestreljeni sta bili obe šipi in na nekaterih mestih so se poznale samo luknjice, skozi katere so prodrle šibre v oskrbnikovo glavo, v sobo in v vrata. Sprožen je bil zelo močan naboj, strel je bil oddan od preblizu in se je povrh še odbil ob obeh šipah. Čudno je bilo le to, da se je zaletelo precej izstrelkov globoko v vrata in da ne bi bili preluknjali veliko bližje oskrbnikove lobanje.

Tako glasno s pripovedovanjem najbolj junajških činov smo se poslovili od starega leta in kako burno, krvavo in strašno nas je pozdravilo novo leto 1914. Kljub skrajno pretresljivemu doživljanju smo bili vsi veseli, ko se je pripeljal primeroma kmalu zdravnik in nas zatrdno potolažil, da ni prodrla res prave — češke lobanje niti ena šibra. Lahka omotica se drži zadetega le radi trenutnega sunka in izrednega pretresa živcev.

Zločinca so drugo jutro sledili izpred okna po koruznici do ceste. Do danes ga kljub takrat razpisani nagradi niso izsledili. Tretji dan po krvavem novoletnem činu je prejel oskrbnik, ki je že hodil, grozilno pismo. Neznanec mu je sporočil v lepi pisavi, kar je zgrešil takrat s šibrami, bo pogodil v drugič gotovo z jekleno kroglo.

Oskrbnik se je izlizal v primeroma zelo kratkem času brez vsakih posledic. Pač pa je bil tastrel ob vstopu v novo

leto 1914 resen opomin, da je pustil siromake obirati maline, pobirati suhljad in grabiti listje, ki je gnilo doslej po grajskih gozdovih. Divjim lovcom se je izogibal, ne da bi jih zasledoval ali

Januš Golec:

Kako je švercal Iličev Pazigos?

Je služil topničarje Iličev Rok iz Ivaniča. Še do kaprola jo je prikresal v onih časih davno pred vojno. Ko mu je otepala kot šaržu dolga — svetla sablja krog beder, je prišel v domač kraj za velikonočne praznike, da bi se pokazal v lepi uniformi svojemu dekletu. Predno so ga utaknili med vojake, sta služila skupaj z Jano pri Brličevem Nikoli, ki je točil neograničeno vino, pivo in rakijo ter trgoval z mešovito romom. Bila sta pač hlapec in dekla in sta si sčasom prisegla zvestobo do groba, ko bo Rok prost vojaščine.

Žalibog je moral tudi kaprol Ilič piti iz onega bridkega keliha, — kateremu pravijo razočaranje v ljubezni ali — ženska nezvestoba. Rok izpred oči — iz srca, Jani je obljubljal dosmrtno ljubav na lastnem bregu pod svojo streho. Katičev Pepek, ki je nasledil Iliča pri Brliču. Kaj se mu je prav za prav skuhalo za hrptom, tega Rok ni znal. Pepek je bil toli nesramen, da je popival s kaprolom, predno bi naj prišlo do svidenja z Jano. Nalila sta se ga bolj pod noč po Rokovem prihodu na dopust tako, da je Ilič pozabil, da je kaprol, ampak je bil še samo Janin Rokič. Na vsak način je hotel videti še nocoj svojega dekleta in mu pokazati, da ima zvezde pod vratom in sabljo ob boku. Žnorala sta ga še naprej iz litra in Pepek je lagal vinjenemu tovarišu, da spi Jana tam zadaj za senom v ahkerju z drugo žensko družino. Ponudil se je za spremljevalca preko shrambe za seno, ker Rok se je že odvadil vsem mogočim kotom in ovinkom zagorske živalske staje. Kaprol se je opotekal, ko je kolovratil na sestanek. Pepek mu je svetoval, naj odpaše sabljo in jo pusti na tleh, ker z orožjem krog pasu ne bo šlo po lestvi. Rok je poslušnil nasvet in se vlekel klin za klinom — komaj in komaj za tovarišem, ki je bil bolj nagel in znatno manj vinjen. Na koncu lestve je še bodril Rokiča, le s korajžjo za njim, ker dekle že gotovo čaka nanj z največjim hrepenenjem. Pa je bil lopov ta Katičev Pepek, ki je Rokiču speljal ljubo, se napil njegovega vina in ga še zvalil v past.

Tema je bila kot v rogu, ko se je potegnil kaprol preko zadnjega klina in stal že precej trdno na podu nad hlevom. Pepek mu je šepetal izza kupa sena in ga svaril, naj stopa prav rahlo, ker bo moral preko hlevca za gosi. Ako se te zbudijo, bo gaganje, da bo cela hiša po koncu in Jane nocoj ne bo videl. Rokič si je dobro zaprl v uho prijateljev opomin: »Pazi na gos,« ko je stopil prvi korak od lojtre naprej na doglo in ga hotel tudi oblažiti s kolikor mogoče rahlim pritiskom desne noge. Korak je bil dolg, v trdo nočno temo in ni končal na podu, ampak v globoki luknji s kaprolom Rokičem vred . . . Nekaj je

celo preganjal ter ovajal. Cela glava je postala tudi njemu dragocenejša nego maline, suhe veje, listje, zajci in srnjaki, ki so bili grofovski last!

še bolešno zastokalo iz takozvanega »trahterja« za krmo in potem je bilo vse tiho. Gosi se niso zbudile, pač pa se je hohotal med senom Pepek, ki je bil vzrok, da se je odpočival pijani kaprol celo noč na dnu trahterja in ne na Janinem srcu!

Kako in kaj je bilo z Rokičem v trahterju, o tem molči ustno izročilo. Še le proti jutru ga je predramil kravar z železnimi vilami. Zasadil je vile v krmo, da bi jo nesel iz trahterja v kravje jasli in prebodel spečemu Roku desno nogo skozi in skozi pri členku. Nenaumeravani zabodljaj je bil tako silovit, da je vrnil kaprolu vso zavest, a mu nagnal toliko bolečino, da ni mogel ven iz pasti in v hlev, ampak je le zaupil in obležal v trahterju.

Po dolgem času so ga prenesli v hišo in odpremili na vozu k zdravniku. Pijanost in hrepenenje po svidenju z Jano je plačal Rok tako bridko, da so ga po odpustu iz bolnice odslovili predčasno od vojakov, ker je umerjal z desno nogo korak s popolnoma na stran zasukanim stopalom. Nekako čudno je šepal, ko se je vrnil v svoje rojstno selo Ivanič pri Deseniču in so rojaki presodili, da hodi revež, kakor bi rcal po cesti kak pital gosak. Ker je še rad razkladal, kako ga je spravil ob zdravje v nogi Katičev Pepek, ki se je poslovil od njega v oni nesrečni noči s: »Pazi — gos,« so po obsotelskem Žagorju kmalu pozabili na Iličevega Roka, pač pa je poznalo staro in mlado le — Iličevega Pazi-gosa.

Kako je bilo z nevesto Jano in lažiprijateljem Pepekem, znaj Bog, ker sta se skrila v slavonske hrastove šume, kjer je tesal Pepek doge in Jana varila koruzno moko ter krompir za tesarje.

Iličev Pazigos je že menda pozabil ter odpustil žensko nezvestobo in prijateljevo izdajstvo, ker se je priženil na breg pod tujo streho in skrbel za bolj starikavo žensko in za veliko zagorskega blagoslova — otrok.

Za svinjsko in purjo trajbo ni bil, ker je stopal prepočasi. Za mešetarja se je silil, da je vsaj tu in tam lahko pil na trošek kupca ali prodajalca. Sicer pa pa sta bila Pazigosu in njegovi družini revščina ter pomanjkanje večletna — vsakdanja gosta.

Malokomu je šlo med svetovno vojno v glavo čudno razmerje med bivšo Avstrijo in Ogrsko. Obe sta imeli skupnega vladarja, se borili pod skupnim poveljstvom; a glede prehrane ter prekrbe vojaštva je vladala med Avstrijci ter Madžari večja razlika nego med svetopisemskim Lazarjem in bogatim. Madžari so imeli za se in za svoje vojake med celo vojno dovolj belega kruha, mesa ter masti; Avstrijec je

stradal doma in na fronti z vsemi raznimi kartami kakor cerkvena miš.

Poleg Madžarov se je godilo med vojno dobro tudi Hrvatoma, ki so spadali pod krono sv. Štefana. Na Hrvatskem niso doživeli niti ene rekvizicije, medtem, ko je bila Štajerska izmozgana na živini ter prehrani do skrajnosti. Ni čuda, da se je razvil med Zagorci in Obsotelčani prav živahen šverc z živim in mrtvim blagom. Tihotapsko zalaganje Štajercev z mesom in živili je smrdelo madžarskim oblastem. Zastrazile so zagorsko-štajersko mejo s honvedi (ogorskimi domobranci), ki so imeli najstrožje povelje: onemogočiti prav vsako švercarijo. Honvedske straže so bile ob Sotli razpostavljene tako na gosto, da je bil kak prehod meje z blagovnim tovorom na prvi pogled naravnost izključen.

Strogo zastraženje meje je razgrelo in razvnelo iznajdljivost švercarjev. Štajerska okrajna glavarstva so naravnost organizirala in podpirala potom orožništva tihotapljenje. Pa zaslužilo se je dobro, ker so imeli Štajerci obilo denarja, a skoro nič za pod zob. Seve, sam Bog z njim, ako je padel kateri že precej opitan zagorski tihotapec zagriženim in nedostopnim madžarskim graničarjem v pest. Dolgo ni švercal, ker so ga slekli do golega in priklenili s preobilnimi udarci na bolniško postelj.

V tej zlati medvojni švercarski dobi se je spomnil siromašni Iličev Pazigos, da je bil tudi on enkrat kaprol pri soldatih in je že veliko let mešetar. — Za šverc k nogam ni bil, ker je bil po nesreči — Pazigos, a to le bo zanimalo, kar je pogruntal iz poglavja švercarske premetenosti samo on — Ilič iz Ivaniča tolikanj zapostavljena zagorska reva.

Razložil je načrt izvirnega švercanja štajerskim prekupcem svinj. — Dali so mu denar v naprej, ker je to bilo jasno kot beli dan, da bo Pazigos uspel ter okoristil sebe in odjemalce.

O sam zagorski zavetnik švercarjev sv. Rok, kako je vse pogledalo, kako je naravnost zašumelo po celim obsotel-skem Zagorju, ko se je pojavil Iličev Pazigos na placu v Deseniču v novi uniformi topničarskega stražmojstra. — Drugi dan po prvem pojavu je že sedel v vsem vojaškem dostojanstvu na kozlu čisto novega voza, kakor ga je uporabljala avstrijska vojska za prevoz provijanta po ravnini. Pazigos je kočiral par konj, poleg njega je sedel v vojaški uniformi s karabinko v roki Šumekov Štefek. Poln zaklenjen voz zaklanih in osnaženih — pitanih svinj sta pripeljala na cesto preko najskrbnejše zastraženega mosta preko Sotle na Miljani v Imeno na Štajersko. Niti enemu Madžaru ni smuknilo na um, da bi se bil drznil vprašati starejšega stražmojstra v tako lepi uniformi: Kako, kaj in kam iz Hrvatske na izstradano Štajersko?

Tak le dobičkanosni svinjski šverc se Pazigosu ni posrečil enkrat, ampak bogzna kolikokrat. Honvedske patrulje so postale pozorne na pojav vojaških šarž ob meji še le tedaj, ko si je Pazigos prišvercal toliko, da si je kupil celi breg, katerega je imel dosedaj v naje-

mu in na vrhu je že pokrival novo — zidano hišo.

Že davno ni več sam kočiral švercarskega voza, ampak je bil nekaj poveljnik vseh uniformiranih tihotapcev. — Tudi temu dostojanstvu se je hotel odreči, ko je prišlo liki strela iz jasnega čisto drugače.

Necega popoldne je obkolila Iličev novi dom vojaška patrulja z nasajenimi bajoneti. Pred Pazigosa je stopil starejši lajtnant in mu zabrusil v obraz med gromovitim povdarkom, da je švercar in bo dajal odgovor za pritiho-tapljeno blago pred vojnim sodiščem v Zagrebu. Patrulja je zapregla Iličev vojaški voz ter konja in hajdi z njim vkljenjenim grešnikom na odgovor pred — gosposdo, ki je poznala za pokoro — le kroglo iz puškine cevi.

Prehitro je bilo Pazigosovo slovo od doma, da bi bilo lahko prišlo do pretresljivih prizorov med njim in družino. Madžari so kar zdivjali z aretiranim po cesti po hrvaški strani. Še le drdranje voza je švercarja toliko predramilo, da se je spomnil: kaj je zagrešil, kam ga tirajo in kako bo z njim pred madžarskimi vojaškimi sodniki. Sam se bi se je zasmilil, da bi bil zaplakal na glas. Po svoji vesti ni preskočil nič posebnega, ker je nasičeval le lačne in pomagal sebi in svoji družini iz največje bede do lastne grude in strehe.

Pa ravno ta pomoč potrebnim na Štajerskem in po Hrvatskem je bila strogo prepovedana in seve brezsrčno kazniva.

V upravičenem obupu se je zatekel reva uklenjena k pribežališču vseh zagorskih sirot — k svojemu patronu sv. Roku. Temu je obljubil dolge sveče, ako ga bo otel vsaj smrti, da ne bo ostala družina brez očeta.

Proti Kumrovacu pred Klanjcem so brzeli, ko se je pogovarjal Pazigos s sv. Rokom in glihal z njim za rešitev iz največje — smrtne nevarnosti. Oh, kako blaženo čustvo se mu je razlilo po stisnjenem srcu, ko je zagledal z voza na gričku nad Kumrovacom cerkvico sv. Roka. Še enkrat je vzdihnil kar najbolj goreče pri pogledu na hram božji: »Timoj sveti Rok, sedaj pomagaj, sedaj je sila!« In že so bili v vasi, iz katere se je zagnalo v zastraženi voz vse polno psov z gromovitim lajanjem ter bev-

skanjem, kakor bi hrupno ugovarjali, ker peljejo v smrt nedolžno žrtev. In ravno ta protest kumarovačkih kužkov je bil oni žarek rešilne milosti, s katero so posinila nebesa Pazigosa na priproš-njo sv. Roka. Psi so se zaganjali v voz od vseh strani, jetnik je začel klonsati z zobmi na levo in desno, kakor bi hotel koga ugrizniti. Lajtnant ga je vprašal, kaj mu je za božjo voljo! Pazigos je še klonsnil parkrat in rekel: »Pred sedmimi leti me je ugriznil stekel pes in pravkar se mi je vrnila strašna steklina.«

Jo, je pogledal oficir plaho in nekaj zajavkal v madžarščini spremstvu. — Uklenjeni sicer ni razumel opozorila, a toliko je znal, da je pogodil pravo in da je baš sedaj zanj za celo življenje odločilen trenutek. Z bliskavico je zasadił zobe v lajtnantovo lice, ga ugriznil do krvi ter zategnjeno zalajal.

Mislite, da je pograbil častnik za revolver ali puško, da bi ukrotil stekla-ka? Z voza je skočil in še nekaj prestrašeno riknil med vojaštvo! Moštvo je spustilo puške iz rok, za poveljnikom in beži po cesti pred jato psov, da se je vse kadilo. Pazigos je ostal sam na vozu in lajal za pobeglimi, da je bilo celo strah Kumrovčane, ki si niso mogli razložiti pobega oborožene sile pred enim vkljenjenim grešnikom.

Madžarov ni bilo več nazaj v vas, kjer je obračal že zopet zdravi Pazigos voz v smeri proti Ivaniču.

Sicer Rok Ilič ni več tihotapil, a tudi nobeden Madžar ni nikdar uprašal po nenadoma steklem Zagorcu, ki je ugriznil do krvi vojaško sodnijskega lajtnanta.

Pazigos pa še najbrž danes trdi po obsoteljskih krčmah, da je edini pravi zaščitnik vseh po nedolžnem preganjanjih sirot — kumrovački svetec sv. Rok. Le sveti Rok je užgal v njem misel na besno steklino, katere edino se boji Madžar, če tudi je oborožen z revolverjem, puško in bajonetom!

Povest o rešitvi iz najbolj resne švercarske zadeve zaključuje Pazigos vsikdar z besedami:

»Bodi zahvaljen sv. Rok nad Kumrovacom, ker si oplazil Madžare s strahom pred steklino in otel Iličevi družini očeta!«

Januš Golec:

Cigansko prerokovanje.

Pri bogatih Pohorcih med Rušami in Limbušem je delal fureže celo dobo dobro znani Robnik. Čislan in iskan mesar je bil, ker so se držale za njim klobase ter meso in je znal katero povedati, da je zaleгла za resno in se zavrtela na smeh. Po naravi je bil Robnikov Aleš na veselo stran in je bil furežev večer za deco praznik, ko se je nasmejala, a so se jej dvignili tudi lasi po konci, ako so poslušali, kako je strahšilo Aleša pri tej debeli smreki, pri onem križu ter grabi itd.

Pri vseh je bil priljubljen pohorski mesar, tudi on je imel rad svoje hribovske rojake. Nekak strah ga je spreltel in vidna nevolja se ga je polastila,

ako je čul katero o ciganih, od katerih so še danes doma v Ribnici na Pohorju nekatere družine. Sam je pripovedoval večkrat, kako je bil nekoč na sejmu v Ribnici. Sejmarji so se kar tiščali krog stare ciganke, katera jim je čitala srečo ali nesrečo z dlani desne roke. — Gnetli so se med radovedneže resni možje, radi tega je pognal tudi on kuštravi babnici groš, da bi čul, kako in kaj bo z njim v bodoče. Prerokinja je komaj vrgla pogled na njegovo dlan, že je izpustila roko in mu zažugala prav resno: »Vi mož, vam ne rečem za v naprej nič družega kakor: Varujte se psa!« Ne babjevernega Robnika je ta napoved oplašila. Zdela se mu je skriv-

nostna in si jo je razlagal ob raznih spominih drugače. Vsa tolmačenja so se stekala krog enega sklepa: Bi te znal ugrizniti radi nepazljivosti kak stekel pes in sam bi pobesnel v strašni steklini. Misli grozne smrti se ni mogel znebiti, pa naj se je še tako trudil da bi zatrl v sebi prepričanje, da je ciganska prerokba le par praznih besed za nagrado enega groša. Z leti je rastla Aleševa bojazen in tolikokrat so ga zasledovale zle misli po cele dneve in mu kradle še nočni počitek. Vsacega je resno svaril pred ciganskim vedeževanjem, ki rodi na ta ali oni način zlo in neprijetno zasledovanje po nekako prirojeni plašljivosti.

Naravnost strah pred pasjo zalego se je v Robniku ukoreninil tako globoko in sigurno, da si je izprosil pri zancu mladega psa velike mesarske pasme. Odgojil ga je tako, da mu je bil zvest ter ga spremljal povsod, kamor je šel. Žival ni pustila, da bi se bil kak kužek le samo obregnul ob gospodarja, kaj šele, da bi ga bil povohal ali celo ugriznil. Veliki »bundaš« je bil Robniku vse in edina tolažba, da je ribniška ciganka lagala, ko ga je za celo življenje posvarila pred psom, ki bi naj bil njegova predčasna poguba.

V že povojnem času je bil Aleš bolj v letih, a je še kolinil po Pohorju, ker mu je bilo opravilo v zabavo in mu je kratilo zimske dneve in dolge večere.

K Hojnikovim nad Limbušem je prišel na furež vedno popoldne. Pred njegovim prihodom so opravili domači vse priprave, da je bila svinja do noči zaklana, oharana, iztrebljena in obešena. Pustili so jo na klinih v zidani pivnici, da sta se meso in špeh preko noči zvisela in je bilo drugo predpoldne lažje z mesenimi klobasami. Opoldne drugega dne je že bil mesar pri Hojnikovih na obilnem obedu in jo je rezal po kosilu še višje k Praterju, kjer je opravil kolone po istem časovnem redu kakor pri spodnjem prijatelju.

Hojnik in Prater sta bila imovita gruntarja, sta zredila vsako zimo več

prav debelih furežev in pri boljših ljudeh je treba več pazljivosti nego pri kakem nemaniču.

Pred tremi leti je kolinil Robnik pred božičnimi prazniki pri Hojniku prašiča, da mu ni pomnil para, odkar je mesaril. So pa tudi priredili svinjski smrti na čast celo gostijo, ko je visel ogromni prašič v kleti poleg hiše v napol razdelanem stanju.

Alešev bundaš je še opravljal to nalogo, da je stražil obešene kolone z vso zanesljivo čuječnostjo celo noč do ranega jutra pred mačkami in drugimi vsiljivimi radovedneži. Sam se ne bi bil dotaknil nepozvan svinjskega mesa, rajši bi bil poginil od lakote.

Že omenjenega dne je bil skrbni bundaš stražar Hojnikovemu prašiču, ko so se gostili povabljeni v zakurjeni izbi in se odpravili bolj pozno k počitku.

Drugo jutro je oznanila dekla, ki je vstala zgodaj in krmila svinje, da visi prašič v kleti, pač pa ni psa nikjer.

Mesarja je oplazila skrb. Skočil je v hlače ter škornje in se odpravil z nožem v roki, da razreže v jutrajni pol temi meso za klobase ter za v dim.

Res — psa čuvaja ni bilo pred kletjo. V pivnici ni bilo na prvi pogled nič sumljivega. In vendar — Aleš je tipal in tipal po prašiču od zgoraj navzdol in narobe... S fureža je bil izginil špeh in je viselo le še meso s kostmi...

Zasadil je oko v meglenem svitu v svinčeta, ki je bilo dokaj prekratko in preozko za sinočnejši furež. Stopil je nekoliko proč in potegnil z roko navzdol po nečem, kar je viselo na dolgo s tretjega klina. Kakor bi nehote prijel za kačo, je odskočil se prestrašil, da se je stresel... Iz rok mu je padel dolgi mesarski nož in se mu zapičil v stopalo skoz in skoz! Nožnega zabodljaja trenutno niti ni čutil, ker je bil otipal kosmato kožo, ki vendar ni bila prašičja, ker so furež oharali s kropom, ne pa odrli.

Predno si je potegnil nož iz noge, je že znal, pri čem da je. Ona stara, copr-

niško razkuštrana ciganka mu je stopila pred oči in mu zapretila ponovno: »Vi mož, vam ne rečem za v naprej nič drugega kakor: Varujte se psa!« Pre-roško pred leti in leti čitano z njegove dlani se je uresničilo to popolnoč.

Neznani lopovi so na nepojasnen način ubili čuvaja bundaša, ga deli iz kože, obesili njegove posmrtno ostanke v klet in odšli bogzna kam z največjim furežem na Pohorju od Limbuša do Ruš.

Ženske so jokale na glas, ko so zve-dele novico o izginulih kolinah, gospodar je klel, Aleša je začela mrcvariti vročica, ker se je razpletal vozec ciganske prerokbe.

Do danes je ostalo prikrito, kdo je bil ponočni ubijalec Robnikovega bundaša in tat ogromnega Hojnikovega prašiča.

In kako je bilo z nesrečnim Alešem?

Z lastnim nožem prebodeno stopalo mu je oteklo še predpoldne po nesreči, da so ga morali odnesti s hriba na dom in poklicati ruškega zdravnika. Ta je ugotovil z vso silo napredujoče zastrupljenje krvi in prevoz v bolnico. — Vsi zdravniški ukrepi, da bi oteli priljubljenemu Pohorcu življenje, so bili zaman! Umrl je v zavesti, da so bila brez-uspešna njegova dolgoletna prizadevanja, da bi izbegnil uresničenju ciganske prerokovanja.

Za „Naš dom“ in „Nedeljo“!

Fantje in dekleta: Na delo za »Naš dom«.

»Naš dom« postaja vodilno glasilo slovenske kmečke mladine. Da se bo pa mogel list izpostavljati ter še v večji meri kakor doslej posvečati pažnjo izobrazbi in vzgoji naše kmečke mladine, je potrebno, da požrtvovalni naročniki, sotrudniki in čitatelji razširjate ta mladinski list med svojimi tovariši in tovarišicami. Nadalje: Kdor še ni poravnal naročnine za nazaj, naj to

Kogar sreča išče...

Po sklepu miru ob končani svetovni vojni se je toliko in toliko Nemcev zavedalo prav dobro, kako težko bo izpolniti mirovne pogoje. V skladnico vojnih odškodnin ne bo plačevala le država kot taka, ampak vsak količkaj delazmožen posameznik. Baš radi bojazni pred plačevanjem vojne odškodnine je zapustilo zelo veliko mladih Nemcev iz vseh slojev domovino in se razkropilo s trebuhom za kruhom po ljubem — širnem svetu. Mnogo nemških izseljencev je ubralo pot preko Oceana v Mehiko kljub vedni revoluciji in nemirom, ki so strašili leta in leta po vojni po mehikanskih mestih in podeželskih pokrajinah. Nemška motorna ladja »Rio Bravo« je prevažala potnike med nemško lukso Hamburg in Mehiko.

Na omenjeno ladjo se je ukrvalo necega dne v delavski razred več Berlinčanov in med temi je bil tudi ključavničar in mehanik Paul Ehm-

ke. Pripovedoval je študiranim in priprostim izseljencem, da se ne boji nič razburkane Mehike. Kot izučeni ključavničar bo delal pri strojih v rudokopih, ali pri vrtanju za petrolejem, na kavinih plantažah, pri avtomobilih itd. Ker se pa Mehikanci koljejo ter med seboj streljajo, jim bo lahko na razpolago pri popravljanju pušk ter strojnic, ker je bil zaposlen nekaj časa v službi pomočnika pri prodajalcu strelnega orožja.

Kadar je imel podjetni mehanik količkaj po drugih nemotenega časa, je vzel v roke slovnico in se pridno učil španščine. Radi razgrebanja po španskih samostalnikih ter glagolih so mu dali sopotniki na ladji ime »Don Pablo«.

Na takozvanem solnčnem krovu so moški potniki dnevno telovadili in občo pozornost je vzbujal mladi Berlinčan. Bil je izredno lepo vitkega telesa, močan in eden najbolj spretnih telovadcev. Na mlade moške so radovedno lukale izpred kabin I. razreda bogatašnje.

Necega popoldne zapusti hodnik I. razreda krasno oblečena dama, se približa od vseh občudovanemu Berlinčanu in mu seže v roko kot staremu zancu. Zapletla sta se v daljši pogovor in zvečer je pripovedoval Paul tovarišem, da je elegantna in lepa Elza čisto navadno berlinsko de-

Stric Janko, ki je bil mornar in je rad žvečil tobak, je prišel na dopust. Mali Mirko ga ogleduje in reče: »Stric, čemu pa čokolado vedno ven pljuješ?«
Foto je dvignil. Oče svojemu sinčku: »Ali si danes v šoli katerikoli vžignil roko?« Sinček: »Da, oče, pri prirodoispisu.« — »Pri katerem vprašanju?«
 »Učitelj je vprašal, kdo mu hoče prinesiti prihodnjic bolho, da bi jo opazovali skozi povečevalno steklo.«

nemudoma stori. Prva letošnja številka »Našega doma« je že izšla ter vsebuje v svojem pestrem obsegu vse, kar služi naši kmečki mladini v pouk in potrebno zabavo. Letos bo prinašal razen tega »Naš dom« krasno povest, ki bo med kmečko mladino gotovo povzročila živahen odmev. Naročnina (12 Din letno) je tako nizka, da si list lahko vsakdo naroči. Da se agitatorjem »Našega doma« pri pridobivanju novih naročnikov uredništvo »Našega doma« oddolži, razpisuje uredništvo sledeče nagrade svojim zvestim zaupnikom: 1. Kdor pridobi tri nove celoletne naročnike, dobi v nagrado Majcenovo »Zgodovina Maribora« in pa veliko Slomškovo sliko, ki stane sicer 25 Din. 2. Kdor pridobi vsaj pet celoletnih naročnikov, ki vplačajo članarino vnaprej, dobi za nagrado en zvezek Karl Mayevih spisov in pa veliko Slomškovo sliko. Zato fantje in dekleta: »Naš dom« v sleherno kmečko hišo!

Krščanske hiše, »Nedelje« v vaše družine.

Lansko leto se je osnoval v Cirilovi tiskarni družinski list z imenom »Nedelja«. Namen mu je: Utrditi v krščanskih slovenskih družinah vero, ponavljati od nedelje do nedelje evangelijske dogodke, čudeže in prilike, seznaniti naše ljudi z dogodki po širnem krščanskem svetu, spodbuditi naše male k dobremu z mičnimi povesticami itd. — »Nedelja« bi naj zanesla in utrdila med vsemi sloji našega dobrega naroda pravi krščanski duh in življenje po večnoveljavni nauki Kristusovih in njegove svete Cerkve.

Eno leto izhaja »Nedelja« in že se je po mestih in deželi tako priljubila, da vse priznava njeno nujno potrebo. Ker je list zadovoljil v minulem letu cenj. naročnike in čitatelje, se obrača do njih s prošnjo, naj agitirajo zanj pri prijateljih ter znancih, da se bodo njegovi naročniki v letu 1930 po številu podvojili.

Uprava »Nedelje« se hoče naročnikom in agitatorjem izkazati hvaležno

in radi tega je razpisala te-le nagrade: **Za naročnike**, ki plačajo list celoletno (Din 24) ali polletno (Din 12), bodo v kratkem razpisane in koncem januarja izžrebane posebne nagrade, katere bodo objavljene po novem letu.

Vsem ostalim naročnikom in onim, ki kupujejo »Nedeljo« po trafikah in pri cerkvah, bo izplačala »Nedelja« — onemu, **ki bo slučajno dobil zaznamovano številko, 100 Din v gotovini.**

Agitatorji bodo nagrajeni tako-le:

1. Za tri nove naročnike »Nedelje«, ki plačajo vsaj za pol leta, dobi vsak agitator lepo vezano knjigo: Zidanšek, Sv. Evangeliji.

2. Za pet novih naročnikov »Nedelje«, ki plačajo vsaj za pol leta, dobi vsak agitator veliko Slomškovo sliko, ki sicer stane Din 25.—

Vsak agitator naj prijavi one, ki jih je pridobil kot nove in čim se izkaže iz tukajšnjih zapiskov, da so plačali, dobi agitator obljubljeno nagrado!

„Slovenski Gospodar“ agitatorjem!

1. Čas agitacije: Čas, v katerem naj agitatorji zastavijo svoje delo in pošljejo nove naročnike, da dobe nagrado, je do 1. januarja 1930.

2. Nagrade:

a) Onim agitatorjem, ki pridobe tri celoletne naročnike, podarimo veliko Slomškovo sliko, vredno 25 Din.

b) Onim agitatorjem, ki pridobe pet celoletnih naročnikov, dopošljemo en zvezek Karl Mayevih spisov.

3. Prijava: Vsak agitator, da more dobiti nagrado, mora na dopisnici prijaviti naslov tistih, ki jih je pridobil, da pogledamo, če so tudi plačali, ker moremo dati nagrado le, če so prijavljeni naročniki res plačali.

4. Nakazilo nagrade se izvrši takoj, čim se ugotovi, da je dotični agitator pridobil 3, oziroma 5 naročnikov.

Rešitev božične uganke.

VSI ZA SLOVENSKEGA GOSPODARJA!

kle. On jo pozna dobro, ker je bila prodajalka v tej in tej trgovini prav neznatne ulice velikomestnega Berlina. Spoznal jo je ameriški milijonar, se zaljubil vanjo in jo prosil za roko. Mlada Elza se seve takoj zahrepenela po ameriškem bogastvu in se oklenila Dona Manuela Mazariegos. Sedaj se vozita kot mož in žena v najbolj razkošni kabini I. razreda v južno-ameriško državo Chile, kjer posedla Amerikanec nepregledne plantaže in več milijonsko premoženje. Elza se je pač srečala slučajno s srečo, kakor že marsikatera njenih prednic iz najubožnejšega sloja.

Novopečena milijonarka si je ogledovala vsaki dan med vožnjo telovadbo in kramljala pogostokrat zaupno in dolgo z dobrim znancem Pavlom. Parkrat je prišel njen mož po njo in jo odvedel nekako vznevoljen iz družbe priprostim med gospodo zlata in briljantov.

V Luki Habana je prestopila Elza s svojim soprogom na ladjo družbe Unitet Fruit Line, ki bi ju naj prepeljala skozi Panama kanal v paradiž čilske države.

Berlinčani so se izkricali v luki, kjer je pred 400 leti stopil na srednje-ameriška tla španski

raziskovalec Ferdinando Cortez in položil temelje današnjemu mestu Veracruz.

Vlak v mehiškansko glavno mesto ni vozil, ker so doživljali v Mehiki zopet en del prav krvave revolucije. Uporniki so ovirali železniški promet in povsod so udarjali Nemcem na ušesa klici: »Prostost in cerkev!«

Berlinčani so morali čakati v pristanišču, dokler ne bo vpostavljen od vladnih čet redni železniški promet in se bodo lahko odpeljali v notrajnost dežele za srečo.

Malokje je igranje loterije tako ukoreninjeno in razširjeno kakor ravno med Mehikanci, kjer kupujeta srečke državne loterije z isto strastjo otrok kakor odrasli in starci. Vse grabi za »Graf Rifa Nacional«, kakor se imenuje v Mehiki državna loterija.

Necega večera je pripovedoval Paul tovarišem, da mu je podarila Elza pri slovesu za spomin en dolar. Za ta bankovec si je kupil tukaj eno srečko, katero mu je vsilila indijanska razpečevalka loterijske sreče. On je trdno prepričan, da bo zadel glavni dobiček in se bo vrnil nazaj v domovino kot bogataš, predno bo sploh videl notrajnost po celem kulturnem svetu razkričane Mehike.

Zaposlen trgovec nadležnemu potniku: »Imam časa in imam polno glavo vseh mogočih stvarí.
Potnik: »Potem vam pa ponudim moje prvovrstne glavničke.«
Ona: »Le naglej se moje nove obleke. Ali ni v resnici krasna? Pravcata pesem?« — On: »Je že res. Ampak jaz bi želel, da bi bila ta pesem za par kilic daljša.«

ZA NAŠO DECO

Novo leto.

Novo leto
je sinoči k meni
splavalo,
ljubo, nežno se je
nasmihavalo.
S cvetjem bisernim
me je obsulo,
lahno, prav na lažno
nadalje je odplulo. —
V jutru zažarele
so na oknu cvetke,
cvetke tako lepe — a ledene.

Otrokovo voščilo na novo leto.

Predragi mi starši, preteklo je leto
in troje Vam danes podam kot voščilo:
Najprej naj bo zdravje in dolgo življe-
nje,
potem naj Vam Bogec dodeli vse to,
za kar ga prosite, če Vam je v korist.
In tretje voščilo? Ne veste ga sami?
Glasi se: Ostanem naj vedno
Vaš otrok, ki v srčni ljubezni
ga v molitev vklepate žarko!

Dobra ženica.

Ob velikem jezeru je bilo mestece,
precej samotno, a v prav ugodni legi.
Bilo je pozimi in sneg je pokrival vso
pokrajino na okoli. Mestni prebivalci
so nestrpno čakali, da pokrije jezero le-
dena skorja, ker so tedaj imeli vsako
leto na ledu veliko slavnost. Topovski
streli so naznanjali, da je led dosti de-
bel in staro in mlado se je zbralo ob
obali. Postavili so tudi šotore, iz ka-
terih se je kmalu razlegala vesela god-
ba. Na jezeru pa je bilo vse polno ljudi,
nekateri so se drsali, drugi vozili v sa-
neh in tako je potekel popoldan in me-
sec je obseval na večer veselo družbo.
Zdaj je pravo veselje še le začelo.

Prav malo ljudi je bilo ostalo v me-
stu. Med njimi je bila stara ženica, ki
radi boleznimi ni mogla iz postelje. Ker

pa je stala njena hišica na majhni vi-
šini, je videla skozi okno prav lepo na
ledeno gladino. Ko je bilo proti večeru,
je zapazila tam daleč v ozadju jezera
majhne oblačke, ki so se polagoma dvi-
gali. Takoj jo je prišla groza; kajti
njen rajni mož je bil ribič in mnogo-
krat jo je opozoril na tiste oblačke, iz
katerih se je prav naglo razvil vihar.
Ker pa celo jezero radi svoje razsežno-
sti ni bilo zamrznjeno, je našel v ta-
kih trenutkih vihar v vodi toliko opo-
re, da so potem razburkani valovi raz-
dejali ledeno skorjo v ostalem delu je-
zera. Vse to je stara ženica dobro vede-
la in s strahom je gledala, kako so se
oblaki širili. Izračunala si je, da mora
za kake pol ure vihar početi s svojim
divjanjem. Klicala in jadikovala je
kolikor je mogla, ali nikogar ni bilo v
hiši, sosedje pa so bili vsi na ledu. Ni-
hče je ni čul. Čimdalje večji so posta-
jali oblaki. Čim dalje večji so postajali
oblaki in temnejši. Še malo časa in vi-
har je bil tu.

Tedaj je ženica zbrala svoje slabe mo-
či. Z velikanskim naporom je zlezla iz
postelje in od tam do peči. Našla je še
nekaj žerjavice in to je vrgla v posteljo
slamo. Potem pa je hitela, kolikor
je mogla, iz sobe. Hiša je bila kmalu v
plamenih in odsev so videli daleč po
jezeru. Takoj so prihiteli v divjem be-
gu vsi ljudje z leda proti mestecu. Že
je tudi prišel vihar, nebo se je zatemni-
lo, ledena skorja je jela pokati in ko-
maj je zadnji stopil na kopno, je vihar-
jeva sila pretrgala ledeno ploščo ter jo
zdrobila na drobne kosce. Tako je re-
šila ženica celo mesto in je drage volje
žrtvovala svoje imetje za blagor me-
ščanov.

Premišljevanje ob novem letu.

Včasi je dobro, če se človek ozre na-
zaj na svoje življenje, da vidi, kaj je
storil dobrega in slabega, pa tudi, kaj
je dobrega opustil. Letos naj se bavi-
mo na novega leta dan nekoliko z mno-
ženjem.

Nič se v človeškem življenju lažje ne
pozabi kakor množenje, čeprav mu je

bil človek v šoli morda jako vešč. In
vendar se v šoli učimo za življenje in
prava modrost ni v znanju, ampak v pa-
metni in modri uporabi pridobljenega
znanja.

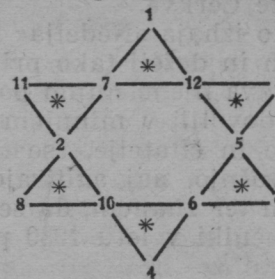
Nekdo na primer izda na dan samo
dva dinarja po nepotrebnem. Marsikdo,
ki mu tistih dveh dinarjev ni žal, ju
izda in meni, da pač to ni dosti. Ali v
enem letu je to 700 dinarjev, v 10 letih
7000 in in v 30 letih 21.000 dinarjev za-
vrženega denarja in to je pač že mno-
go. —

Kdo drug si misli, da more na dan
zabiti dve uri v brezdelju ter se hrabri
dan za dnevom, da za enkrat to lahko
opravičuje. To se pomnoži na leto na
okoli 700 ur, v 30 letih pa na 21.000 ur
ali okoli 900 izgubljenih dni itak krat-
kega življenja. To je še več kot 21.000
dinarjev.

Zemlja ima v obsegu kakih 40.000
kilometrov ali 10.000 ur hoda. To je dol-
ga pot. Če bi pa bilo mogoče hoditi v
ravni črti in če bi kdo prehodil vsak
dan po eno uro, bi lahko bil v trideset-
tem letu zopet doma. Iz tega vidimo,
kako daleč bi došel človek, če bi za
kako pameten posel porabil vsak dan
samo eno uro, in še dalje, če bi porabil
vse dni za to, da bi postal boljši in po-
polnejši ter bi tako storil dobro sebi in
svojem. Kdor pa nikoli ne začne, ta tu-
di nikoli ne konča, in komu ni malo za
enkrat dovolj, ta ne bo nikoli vedel,
kako se pride polagoma do mnovega.

Te misli naj nam gredo po glavi na
novega leta dan in čez leto dni si dajmo
račun, koliko so koristile, če smo jih
prav izvršili.

Rešitev uganke z nagrado.

Revolucija je zavirala več dni železniški pro-
met in Nemci so se morali udati v usodo čaka-
nja v pristanišču. Deseti dan po prihodu na me-
hikanska tla je bilo žrebanje državne loterije.
Paul je zadel sedmi dobitok in z njim 10 tisoč dol-
larjev. Denar je lepo spravil v žep in se je ukrcal
na motorno ladjo, s katero se je bil pripeljal in
ki se je vračala zopet nazaj v Hamburg. Ni sedel
kot bogataš v kabino I. razreda, ampak je vstopil
v službo pomožnega mehanika.

Po preteku nekaj let so zapustili še ostali
Berlinčani vedno nemirno Mehiko in se vrnili v
Nemčijo, ki si je že bila opomogla nekoliko od
po vojni ji naloženih odškodninskih bremen.

Ko so kot dolarski Mehikanci veseljačili po
berlinskih ulicah, so zagledali nad največjim
podjetjem napis: Avtomobili — motorna kolesa
— popravilnica — šola za šoferje — Paul
Ehmk.

Razveselili so se svoječasnega mehikan-
skega izseljenca, katerega je objela dolarska sre-
ča, predno se je sploh pognal za njo.

Še bolj so bili presenečeni, ko jim je pokazal
Paul po ogledu imetja in ogromnega podjetja
svojo blago ter ljubko soprogo, v kateri so spo-
znali znanko — milijonarko Elzo. Zvedeli so tu-

di njeno usodo, ki ni bila po ločitvi na morju
tako rožnata kakor Pavlova. V mestu Cristobal
ob Panama kanalu sta se naselila v najlepšem
hotelu z možem, da bi počakala nekaj dni na
parnik, ki bi ju naj popeljal v Chile v uživanje
milijonskega in milijonskega imetja. Ko sta se
nečega dne zibala v pogovorih o zlati dobi bo-
dočnosti, so obstopili ameriški policisti Dona
Manuela Mazariegos in ga zaprli z njo vred. Po
več dnevih strogega preiskovalnega zapora so jej
sporočili, da je njen spremljevalec ter sopro-
g prosluli mednarodni vlomilec in trgovec z dekle-
ti. Tudi njo je zvalil seboj, da bi jo prodal za
drag denar kje v Južni Ameriki, kjer je posre-
dovanje roke pravice precej dvomljivo. Nje ne
bi bili izpustili tako hitro, da se ni za njo zavzel
nemški konzul iz mesta Balboa. Na njegovo po-
sredovanje so jej odprli vrata zapora in jo iz-
gnali iz območja Panama kanala. Slučajno jo je
vzela nemška ladja »Teutonija« za pomivalno
posodo brezplačno na krov in jo pripeljala v
Hamburg. Iz Hamburga je krenila v Berlin, kjer
je dobila Pavla, ki jo je rad in iz hvaležnosti
poročil, ker je pripomogla njemu ter sebi z enim
podarjenim dolarjem do danes res milijonskega
in z delavnostjo upravljanega premoženja!

Pravilno je povedal. Nek kmetič, ki se je rad po-
hvalil, da je on v hiši gospodar, je prišel dobre volje
z družbo na svoj dom. Žena ga je pozdravila na ta
način, da mu je vrgla lonec v glavo. »Tako može,«
je rekel kmet: »Zdaj pa mi povej, če ni res, da gre
v moji hiši vse po moji glavi!«
Ponočjak v mestu: »Blagor polžem, ki jim ni treba
ključa od hiše!«